

Gode møder kan blive endnu bedre

- en ressourcebog om møder i IMU & IM

Carsten (Sprint) Korsholm Poulsen

Gode møder kan blive endnu bedre
- en ressourcebog om møder i IMU og IM

Carsten (Sprint) Korsholm Poulsen,
undervisningskonsulent i IM

1. udgave, 1. oplag 2008

Indhold

Forord	5
1. At komme sammen	7
2. Hvorfor tager jeg til møde?	9
3. IMU og IM	11
4. Kostplanen	13
5. Kald af forkyndere/undervisere	19
6. Mødets rammer	24
7. Mødets struktur	27
8. Mødeledelse	37
9. Sang	42
10. Ordet er frit	44
11. Nådegaven til at lave kaffe	53
12. Talerfri møder	54
13. Udadvendte møder	59
14. Andre møder	63

Forord

Vi i IMU/IM er meget ”professionelle mødeholdere”: vi holder rigtig mange møder og har stor erfaring i det. Vi bruger rigtig meget af vores tid og kræfter på at holde møder. Netop derfor er der hele tiden brug for at arbejde på, at vore møder er så gode som mulige.

Livet er for kort og evigheden er for lang til dårlige møder!

Jeg håber (og regner også med), at I holder gode møder hos jer. Og meget i denne bog vil sikkert være velkendt for jer. Men selv gode møder kan blive endnu bedre - så læs bogen alligevel. Det er klart, at nogle ting vil være relevante for nogle IMU-foreninger og IM-samfund, andre ting for andre. Men vær dog ikke for hurtige til at tænke: ”Den slags magter vi ikke her!” eller: ”Det her går de andre aldrig med til!” Jeg har ofte oplevet, at de ”umulige” ting godt kan ske - bare der er nogen, der vil prøve. Ét eksempel: jeg sad med en samfundsbestyrelse, og så kom vi til at snakke om forbøn og én sagde: ”Jeg kunne egentlig godt tænke mig, at vi kunne have forbøn på den måde, at den, der beder, kan lægge hånden på skulderen af den, der bliver bedt for. Men jeg er jo nok den eneste, der tænker sådan...”. Det viste sig, at næsten alle i bestyrelsen havde haft den samme tanke ☺ !

Jeg sendte spørgeskemaer rundt til en hel del IM-samfund, udvalgt så de gerne skulle dække alle variationer mht. geografi og størrelse. Jeg spurgte efter gode erfaringer med, hvordan møder kan holdes. Alle de modtagne svar er indarbejdet i denne bog, der nogle steder vil minde om et ide-katalog.

En stor tak til alle, der gav svar. Og en stor tak til de mange fra IMU og IM, der har læst manuskriptet og bidraget med mange gode ændringsforslag! Tak til pigerne på Lohse for deres mange gode ideer!

For mig at se vil det være oplagt, hvis et IMU-udvalg/en samfundsbestyrelse vælger at læse bogen og så drøfte den sammen for på den måde at foretage den bevægelse, der altid er nødvendig for et levende fællesskab: at spørge sig selv hvorfor vi gør de ting, vi gør, og hvorfor vi gør dem på den måde, vi gør det. Måske fører det til, at vi med glæde fastholder den nuværende praksis, fordi det stadig er den bedste. Måske fører det til ændringer til noget endnu bedre end det nuværende. God arbejdslyst!

*Forår 2008 undervisningskonsulent i Indre Mission
Carsten (Sprint) Korsholm Poulsen*

Point-givning med op til fem stjerner? Sådan er det - Gud ske lov - ikke! Det er ikke muligt at give "stjerner" for den slags ting. Men om man så kunne, så ville det ikke betyde, at det var de store ressource-rige og veludrustede steder, der ville løbe med alle stjernerne! Guds nærvær og velsignelse følger hans Ord og hans Ånd! Vi skal arbejde på alle de mange praktiske ting og forsøge at blive endnu bedre. Men Gud kan også velsigne et møde, der slet ikke kan "leve op til" de mange forslag i denne bog! Det skal ikke blive en hovedpude for overfladiskhed og manglende prioritering. Men det skal være en opmuntring til alle os, der nemt kan stå og kigge op på alle de gode forslag og tænke: "Det her magter vi ikke!" Gud velsigne os hver især til at satse på netop de ændringer, der passer til vore behov og vore kræfter.

Lille Fromsted

mødeledelse	★
mødeform	★★
mødeindhold	★★
mødedeltagernes udbytte af mødet	★

Store Fromsted

mødeledelse	★★★★
mødeform	★★★★★
mødeindhold	★★★★
mødedeltagernes udbytte af mødet	★★★★

Forkyndelsesplanen

IMU - og senere også IM - udgav for nogle år siden "Forkyndelsesplanen", der indeholder mange gode forslag til både temaer og former til møder. Den er naturligvis ikke længere ajour med hensyn til litteraturhenvisninger og den slags, men er stadig et godt værktøj. Denne bog berører de samme emner, men når mere bredt omkring alle de mange aspekter ved møder. Så de to supplerer hinanden, idet "Forkyndelsesplanen" indeholder en lang række detaljerede forslag til konkrete møder og kan fungere som et idé-katalog. Den kan fås ved henvendelse til sekretariatet på Indre Missions Hus.

1. At komme sammen

Gudstjeneste og møde

Jøderne ”kom sammen” i synagoger (på græsk betyder ”synagoge” at ”komme sammen”) og i templet (Joh 18,20) - og de første kristne gjorde det samme: de ”kom sammen” (fx 1 Kor 11,20 og 14,26). I templet, så længe de fik lov til det, og ellers i hjemmene (ApG 2,46 og 5,42). De ”kom sammen” på den første dag i ugen - Herrens dag - søndagen (fx ApG 20,7). Vi ved fra de tidligste kristne skrifter uden for Bibelen, at der kunne være både en samling søndag morgen og søndag aften.

Op gennem middelalderens kirkehistorie har disse samlinger udformet sig meget forskelligt, lige fra den store gudstjeneste søndag formiddag til de daglige bedesamlinger i kirken morgen og aften. Reformationen tilførte yderligere nye måder at ”komme sammen” på. Luther instruerede datidens storfamilier i, hvordan hufaderen dagligt kunne holde en sammenkomst med bøn, sang og undervisning i Guds ord - som supplement til den ugentlige søndagsgudstjeneste. De vækkelser, der bl.a. blev til Indre Mission, udfoldede sig i en form, hvor man ”kom sammen” i private hjem til bøn, sang, undervisning, forkyndelse og frie vidnesbyrd - sideløbende med den ugentlige søndagsgudstjeneste.

Denne form er stadig den mest udbredte i Indre Mission i dag. Det varierer meget, hvornår det ugentlige (aften)møde ligger: nogle steder har det ligget om søndagen efter gudstjenesten (enten eftermiddag eller aften), andre steder ligger det en hverdagsaften, oftest mandag, tirsdag, onsdag eller torsdag.

Denne mødevirksomhed ligger helt i tråd med både de første kristne og reformatorerne: vi samles både i ”tempel og synagoge/hjem” - vi har både den ugentlige søndagsgudstjeneste og en eller flere mere private samlinger ugen igennem.

To slags samlinger

Hvorfor to forskellige slags samlinger? Vel primært fordi det er vanskeligt at få alle de ting, der hører til at ”komme sammen”, puttet ind i én samling.

Både fordi det ville tage meget lang tid, og fordi der kræves meget forskellige former, hvis alle ting skal være med.

Her er ikke plads til en længere teologisk og kirkehistorisk redegørelse for det fornuftige i følgende opdeling, men den er et godt bud på en nutidig udgave af den teori og praksis, som de første kristne begyndte:

Gudstjenesten

Gudstjenesten er menighedens samlingspunkt, alle aldre og grupperinger mødes her. Præsten leder gudstjenesten. Her har nadver og dåb sin plads. Her lyses velsignelsen. Her er en stabil liturgi, der kan skabe en ro og en rytme.

Mødet

Mødet er den mere uformelle samling - og den kan være opdelt i målgrupper, fx er der måske ugen igennem et børnemøde, et juniortræf, en teenklubaften, en aften for IMU og en aften for "de voksne" i Indre Mission og måske et senior-arrangement. I denne bog vil fokus udelukkende ligge på møderne for de unge (IMU) og de "voksne" (IM). Mødet er stedet, hvor der er tid og rum til, at hver især kan bidrage med noget til den fælles opbyggelse (1 Kor 14,26): én foreslår en sang, én har et ord at give videre, én har et vidnesbyrd, én har et spørgsmål osv. Her er også rum for det sociale fællesskab, for debat, for mange forskellige ting - her er ikke en fast liturgi, der ikke kan brydes.

Møde OG gudstjeneste

Begge steder er der læsning af Guds ord og forkyndelse/undervisning og sang og bøn.

Alt, hvad der skrives i denne bog om "mødet" sker under den forudsætning, at man naturligvis også går i kirke om søndagen og dér får de ting, gudstjenesten har at byde på.

Se i øvrigt kapitel 14. IMU har lavet et fyldigt materiale om forholdet mellem "missionshus og kirke": *At være eller ikke at være*. Det kan fås ved henvendelse til IMU-sekretariatet.

2. Hvorfor tager jeg til møde?

For at møde Gud

En helt afgørende grund til at tage til møde er at blive styrket i troen på Gud. Helligånden kan styrke denne tro på mange måder, men det er klart ud fra Bibelen, at forkyndelsen af Guds ord er et meget vigtigt arbejdsredskab for Helligånden. Ved møderne mødes vi af forkyndelsen (i dens mange former: fx tale, undervisning, sange), og dermed møder vi Gud! En afgørende motivation til at have hele arbejdet med at holde møder og at bruge tiden på at komme til dem er: jeg har behov for at møde Gud på denne måde!

For at møde de andre

Bibelen ser meget sjældent os kristne som solister. Vi er en del af et livsvigtigt fællesskab. Et af de steder, hvor jeg kan møde dette fællesskab, er netop til møderne. Dels kan de andre give mig noget direkte opbyggeligt, når ordet er frit, eller vi sidder i en gruppesamtale om aftenens emne. Og dels kan selve samværet med de andre være en velsignelse fra Gud: vi kan dele hverdagen og de andre dage sammen, vi kan styrke det netværk, vi alle har så meget brug for. Vi kan bede for hinanden, trøste og opmuntre hinanden, glæde hinanden, formane hinanden - og alt det andet, der ligger i det nære fællesskab.

For at tage nye med

Denne bog fokuserer først og fremmest på de almindelige interne opbyggelige møder. Men selv til disse møder kan en vigtig "sidegevinst" være, at man kan invitere sin nabo, kollega eller andre interesserede med. Man kan med fordel have særlige møder at invitere til (se kapitel 13) - men hvis atmosfæren til de almindelige møder er varm og venlig, og folk ser ud til at være glade for at mødes, og man tager godt imod nye, så vil en person, der

ikke er vant til at komme, sikkert alligevel føle sig velkommen og få en god oplevelse ud af det. Det er der mange eksempler på.

Et godt møde

Hvad er et ”godt” møde? Det kan defineres på mange forskellige måder. Men én brugbar definition er: ”Et godt møde er et møde, hvor du får et konkret og positivt møde med Gud og de andre”. Det er ikke nok at sige, at du skal have ”et møde med Gud og de andre”. Hvis forkyndelsen er falsk eller mangelfuld eller er i en form, du slet ikke kan tage imod - så er det ikke et konkret og positivt møde med Gud. Og hvis fællesskabet kun er et ”biograf-fællesskab”, hvor I er sammen om at se det samme og ellers går hjem igen uden reelt at have mødt hinanden - eller hvis fællesskabet mere er præget af ligegyldighed og kliker end af åbenhed og kærlighed - så er det ikke et konkret og positivt møde med de andre.

Allerede i min definition ligger én af de store udfordringer ved at planlægge og afholde et møde: to personer kan have vidt forskellige oplevelser af det samme møde! Den ene hørte forkyndelsen som vedkommende og givende - den anden kunne slet ikke forstå budskabet eller fanges af det. Til gengæld oplevede den anden fællesskabet meget givende, mens den første syntes, det var betydningsløs tomgangs-snak under kaffen.

Nogen suger til sig under en 70 minutters bibelundervisning, andre får fyldt på gennem en kort appellerende forkyndelse ledsaget af drama. Nogen elsker gruppesamtaler og ser dem som noget af det allermest givende - andre vil langt hellere benytte sig af muligheden for at tale med en anden på tomandshånd og få forbøn. Og den samme person kan have forskellige behov til forskellige tider.

En af de store udfordringer er at variere møderne så meget, at hver enkelt jævnlgt oplever, at et møde er rigtig godt for mig - for det er næppe muligt at finde møder, som alle på én gang oplever som ”rigtig gode”.

Denne bog skulle gerne rumme inspiration til at holde gode møder - og til at gøre de gode møder endnu bedre!

3. IMU og IM

Fælles træk

Rigtig mange ting vil være ens for et IMU-møde og et IM-møde. Derfor vil denne bog heller ikke dele de enkelte emner op i IMU-relevante og IM-relevante ting. Dybest set er det præcis det samme møde (se kapitel 2) begge steder gerne vil holde. Men der kan også være forskelle, det er godt at være opmærksom på.

IMU

IMU-foreninger er meget forskellige. Fra en forening på 5 personer med en gennemsnitsalder under 19 til en storbyforening med over 150 personer og en gennemsnitsalder midt i tyverne. Det er klart, at en fem-personers gruppe slet ikke kan gennemføre de former og forløb, som en stor gruppe kan. De helt små grupper må mødes på lidt andre præmisser end dem, der ellers behandles i denne bog (se fx smaagrupper.dk). Her vil det kun sjældent være muligt at få en taler udefra. Men mange af de generelle ting ved et møde kan alligevel bruges her.

Gennemsnitsalderen kan have stor betydning for, hvad der opleves som "et godt møde". I de yngre årgange spiller det sociale ofte en endnu større rolle, end når vi når over midten af tyverne. Her kan være behov for at arrangere en del sociale aktiviteter (sociale møder), hvor indholdet på nogle punkter kan være anderledes end de møder, denne bog ellers beskriver. En aften i sportshallen, et bilorienteringsløb, råhygge med film og chips, åbent hus fredag aften osv. kan være gode sociale tiltag (de må bare ikke tage pladsen fra de mere direkte opbyggelige møder, så de skal helst lægges en anden aften i ugen). Men de ansvarlige kan alligevel godt tænke: "Dette er ikke et af de decideret opbyggelige møder, men derfor kan der godt være en lille andagt eller andet opbyggeligt undervejs."

IM

Også IM-samfund er meget forskellige. Fra de helt små med måske ni personer og en gennemsnitsalder over pensionsalderen og til de store samfund på flere hundrede med folk i alle aldersgrupper. Egentlig er de grundlæggende vilkår for møder ens for alle typer samfund, men i praksis vil der være forskellige muligheder og forskellige behov. For alle gælder det om at give Gud de bedste rammer at arbejde i. Husk at Gud lige så godt kan velsigne et "lille" møde som et "stort".

Fællesmøder

Det er en rigtig god idé, at det lokale IMU og det lokale IM holder fællesmøder med jævne mellemrum. De to grupper har meget at give hinanden. Og en dag rykker IMU'eren jo videre i livet og bli'r IM'er - og det skulle nemlig være som at komme ind i en helt ny verden.

Fællesmøder gi'r også tit mulighed for at IMU'erne kan trække på samfundets ressourcer og ønske sig en "dyr" taler til fællesmødet - så sparer de selv den udgift.

Ved fællesmøder er det vigtigt, at det virkelig er fællesmøder og ikke bare møder, begge grupper er inviteret til. Fællesmøder skal planlægges fælles. Dette kan ske på mange måder, men både IMUs og IMs ledelse må komme med ønsker og ideer. Og mødeform og sangvalg må også blive en god blanding af de to gruppers stilarter. Mange steder opleves det mest som en berigelse. Nogle steder kan det give problemer: de voksne synes, de unges former og sange er mærkelige, og de unge synes, de gamles former og sange er stive og svære at forstå. Ofte kan en god snak om emnet løse op for problemet. Især hvis man til snakken medbringer en god selverkendelse: unge kan være for fintfølede over for alt, hvad de ikke umiddelbart oplever som fedt, og voksne kan være så bundne af vaner og traditioner, at de trænger til at få smurt de stive led.

Kostplanlægning

Her lægger jeg altså op til, at ledelsen laver en planlægning af den åndelige kost til møderne fx et halvt år ad gangen. ”Men kan man det?” vil nogen spørge: ”Er det ikke Helligånden, der suverænt bestemmer det?” Jeg forstår godt spørgsmålet - det er afgørende, at vi lytter til Helligåndens vejledning. Denne vejledning kan komme på mange måder. En af de vigtige er, at vi gennem bøn og samtale når frem til en vurdering af den åndelige sundhedstilstand i den gruppe, vi planlægger møder for. Hvad er dens behov? Både de generelle basale behov og de helt aktuelle behov. Når vi så har planlagt så godt, vi kan, er det både befriende og spændende at lægge det videre forløb over til Helligånden og nogle gange opleve, at han bruger et møde på en helt anden måde, end vi havde planlagt. Så planlægning (under bøn og samtale) og en forventning om Helligåndens suveræne indgriben er ikke modsigelser, men to ting, der hænger nøje sammen.

Kostplan

Bibelen må være ”kostvejledningen” og ”køgebogen” for os. Kan vi opstille en åndelig kostpyramide med nogle basale næringsmidler i bunden og andre opad mod toppen? Vi kan i hvert fald udlede en basis-ernæring, der altid skal være rigeligt af!

”Derfor vil vi nu lade begynderundervisningen om Kristus ligge og gå videre til en undervisning for voksne og ikke én gang til lægge grunden med omvendelse fra døde gerninger og tro på Gud, med lære om dåb og håndspåleggelse, om dødes opstandelse og evig dom.” Hebr 6,1f

Den helt grundlæggende ”kost” er altså evangeliet om Jesus, der bringer os fuld tilgivelse uden, at vi skal gøre ”døde gerninger”, altså gøre noget for at blive frelst. Frelsen består i at tro på Gud og blive døbt. Endvidere er det kristne verdensbillede afgørende vigtigt: der kommer en opstandelse og en dom, der afgør evigheden!

Kort sagt: Jesus, frelse ved tro og dåb, evigheden! Disse elementer skal man meget ofte finde i en sund kostplan. Ligesom det egentlig lykkes de fleste af os at synes om kartofler, ris og pasta og salat sådan nogenlunde tit, på samme måde kan vi igen og igen suge disse kristne grundsandheder til os og næres ved dem. Men ligesom appetitten kan øges ved, at de samme råvarer tilberedes med variation, kan variation i ”serveringen” af den kristne basisføde øge lysten til at indtage den.

Længere oppe ad kostpyramiden ligger så alle de andre ting, der også er nødvendige, men ikke behøver at optræde i så store mængder eller så

tit. Her er hele den øvrige del af Bibelens budskab til os. Nogle ting bør komme oftere end andre - fx skulle forkyndelse af Guds gerning gennem nadver og skriftemål gerne fylde mere end det kristne syn på genmanipulation - men begge dele er vigtige.

Her må ledelsen tage en vurdering: hvor meget får vore mødedeltagere dækket andre steder? Har de særlige behov for tiden? - og skal vi fx arbejde på, at behov, der kræver ekstra ressourcer, måske tilbydes på kredsplan?

De tre kilder

Der er vel især tre hovedkilder til at få besvaret spørgsmålet om, hvad der er behov for til møderne. Bibelens kostplanvejledning fortæller, hvad alle kristne til alle tider har brug for. Nutiden med dens strømninger og brændpunkter fortæller, hvilke problemstillinger vi kristne skal rustes til at forholde os til her og nu. Og den tredje kilde er at spørge folk selv.

Her er det vigtigt ikke bare at spørge hurtigt og overfladisk, men at gå i dybden. Måske er nogles forventninger til møderne delvis gravet ned. Inderst inde håbede man på, at møderne ville forandre noget i mig, ville skabe ny glæde og begejstring over Gud. Ville trøste mig netop dér, hvor jeg har allermost ondt osv. Men erfaringerne har lært mig at nedskrive mine forventninger: taleren siger jo sådan nogenlunde det samme hver gang. Formen varierer, men det er sådan lidt synd og lidt Jesus og lidt nåde, krydret med lidt historier og den slags. Dybest set forventer jeg mig mere af et møde med Gud - men i praksis forventer jeg ikke at være forandret, når jeg går ud af døren kl. 21.45. Hvis det er sådan, en del af tilhørerne har det, skal der til at graves! Bestyrelsen må forsøge at afdække situationen. Brug fx et eller flere møder på at snakke om forventningerne og behovene - få måske én til at turde komme med sine egne personlige forventninger. Snak det igennem i små grupper. Giv folk en seddel med mulige forventninger med hjem, som de anonymt kan udfylde til næste gang.

Kort sagt: prøv at få folk til at mærke efter: hvad har de dybest set brug for? Får de det ved møderne? Hvis ikke - hvordan kan vi ændre på det?

Et udkast til et spørgeskema findes på www.nadegaver.dk.

Perlekæden

Rent praktisk lægger de fleste møderne til rette efter perlekæde-princippet: hvert enkelt møde er som en perle på en snor af tid. Der er perler, der står for bibelundervisning, for samling i små grupper, for generelt forkyndende

møder, for aftener med tematisk undervisning osv. Og så fordeler man perlerne, så der er variation, fx én perle om måneden er samling i små grupper, én perle er temaaften, og resten er generelt forkyndende. Og så er der de særlige perler, der vender tilbage på årsbasis: adventsfest, julefest, generalforsamling, høstfest, oktobermøder m.m. Der er endvidere de perler, hvor man måske også arbejder med at have en perle én gang om året, eller måske med længere mellemrum. Her har nogle samfund fx perler som består af et besøg fra en anden organisation, der arbejder med ydre mission eller med evangelisation/diakoni i Danmark.

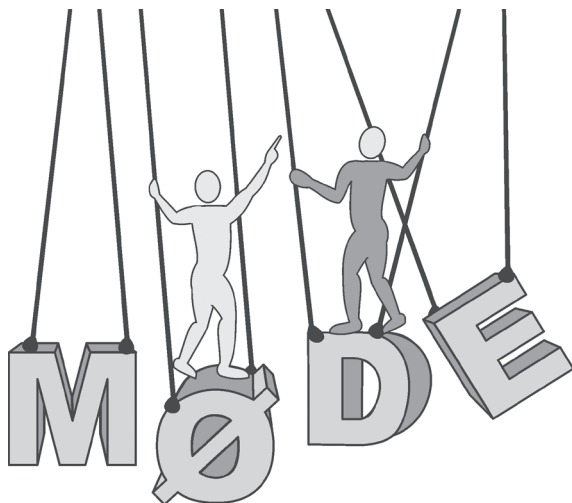
Der kan siges meget godt om perlekæde-princippet. Det sikrer en jævn fordeling, man husker de perler, man nu engang har valgt at bruge, der er regelmæssighed i planlægningen. Undertiden kan det dog være velsignet at prøve at klippe snoren over og lade alle perlerne løbe ud på bordet og overveje helt fra bunden: hvordan skal kæden se ud? Skal der nye slags perler med? Er der for mange af én farve? Skulle man prøve at have fem ens perler i træk for at intensivere netop den side af forkyndelsen?

Den gyldne regel

Her er det passende at introducere noget, der for mig er en gylden regel i al kristent arbejde: Det er altid gavnligt, hvis man jævnligt (fx hvert andet år) spørger sig selv og hinanden: ”Hvorfor gør vi det her? Hvorfor gør vi det på netop denne måde? Kunne vi gøre noget endnu bedre?” Det er ikke spild af tid. Skulle man nå frem til, at man gør alting på den bedste måde, så har man med overvejelserne fået fornyet frimodighed og glæde i at arbejde videre ad de samme spor. Og når man frem til, at noget kan blive endnu bedre, så er gevinsten åbenlys.

En af fordelene ved at finde ud af, hvorfor vi holder et bestemt møde, er, at vi så også kan vurdere på, om det lykkedes.

Hvad "hænger" vore møder i? Hvilke tråde bestemmer deres form og indhold? Er trådene lavet af tradition? Logiske overvejelser? Undersøgelse i flokken? Bibelske retningslinjer?

Det er altid sundt en gang imellem at stoppe op og spørge: "Hvorfor gør vi det, vi gør? Hvorfor gør vi det på netop den måde, vi gør det? Kunne noget gøres bedre? Skal vi stoppe med noget af det, vi gør? Skal vi begynde på nye ting?"

Måske finder man ud af, at samtlige tråde er korrekte og alting er så godt som muligt. Så er man blevet bekræftet i det og kan med glæde fortsætte. Andre gange opdager man nye muligheder - og gode møder er blevet til endnu bedre møder!

Menukortet

Vores trykte (eller på nettet liggende) program er således "menukortet". Hvor udførligt skal de enkelte retter beskrives? De fleste kommer jo til spisning, uanset hvad der er på menuen (bortset fra de relativt mange steder, hvor løftet om solid bibelundervisning desværre lokker færre til ☹) - så hvorfor skrive så meget?

Hvis man ønsker at skabe forventninger til det enkelte møde, er man nødt til at give en beskrivelse af, hvad man satser på, det kommer til at indeholde. Hvis man ønsker, at den enkelte mødedeltager skal forberede sig før tiden, er en forhåndstale også nødvendig. Eventuelt kan de indeholde en Bibeltekst, der kan læses på forhånd, et spørgsmål, man kan tygge på inden mødet eller et konkret bedemne for aftenen. Og så skal man naturligvis også holde det, man lover - blandt andet skal taleren have præcis de samme forventninger (se næste kapitel)!

Katekismusprojektet

Noget af det nyeste inden for ”kostplaner” og ”opskrifter” finder vi på www.katekismusprojekt.dk. Her er Luthers gode gamle undervisning i de basale kostelementer i kristendommen gjort nutidig i sprog og form. Her kan man finde mange gode ting til sin menu. For IMU-foreninger er det yderst relevant med denne grundopklæring i en ny form - men det gælder også IM-samfundene.

Nogle steder tænker man måske: ”Vi har hørt forkyndelse og undervisning i så mange år. Så de basale ting kan vi udenad. Vi må finde på nogle nye emner!” Ikke et ondt ord om nye emner - de kan være rigtig vigtige. Men i Guds rige har vi hele tiden brug for at få genopfrisket de basale elementer. Det må gerne ske i nye former - det øger appetitten! Men tag de basale emner med i kostplanen - måske kan folk dem godt i hjernen, men de har brug for at få dem genopfrisket i hjertet.

5. Kald af forkyndere/undervisere

Hvem kalder?

Ordet ”kald” lyder nok gammeldags, men det udtrykker noget vigtigt: vi ”bestiller” ikke bare en taler - vi rækker et menneske et lille stykke af Guds kald: ”Vil du forkynde/undervise ud fra Guds ord til os?” Ordet er med til at understrege, at vi har at gøre med noget, der er langt større end aftaler og arrangementer og pædagogik.

Det er ledelsen af IMU-foreningen/IM-samfundet, der har ansvaret for forkyndelsen og hermed også for, hvilke forkyndere, der bruges. Noget af det praktiske ansvar kan delegeres ud til fx et programudvalg, men under alle omstændigheder må det fylde meget i en samfundsbestyrelse: hvordan skal forkyndelsen være, og hvem skal forkynde? Så under alle omstændigheder er det dybest set bestyrelsen, der kalder forkyndere. Rent praktisk vil det ofte være sådan, at man opstiller en prioriteret liste over mulige forkyndere og lader én person om at stå for at spørge dem.

Hvem kaldes?

For forkyndere/undervisere, der kaldes til at tale ved et møde i et missionshus, der er tilskødet Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark, gælder følgende: ”Alle Indre Missions ansatte medarbejdere kan efter aftale med den lokale bestyrelse afholde møder i missionshuset. I alle andre tilfælde bestemmer den lokale bestyrelse under ansvar over for hovedbestyrelsen, hvilke personer - præster såvel som lægfolk - og kristelige virksomheder inden for folkekirken, der skal have adgang til at benytte missionshuset. Kristelige virksomheder og personer uden for folkekirken har kun lov til at benytte missionshuset med tilladelse fra Indre Missions hovedbestyrelse” [Vedtægter for missionshuse, 2008 - ”Benytte” betyder i ovennævnte tekst at forkynde/undervise].

Vi kan vel sige, at dette også bør gælde møder, der afholdes andre steder end i missionshuset, så længe de afholdes under IMU/IMs navn. At kalde

talere er en tillidspost. IMs hovedbestyrelse har tillid til, at I kalder de rigtige. Og de, der kommer til møderne, har samme tillid.

En generel fingerregel er, at vi ikke bruger tværkirkelige talere. IMU har udgivet en pjece om dette - den kan fås ved henvendelse til IMU-sekretariatet.

Hvad skal der til?

Hvad skal der til for at kunne bruges som forkynder/underviser? Vedkommende skal naturligvis have en teologi, vi er trykke ved. Teologien er baggrunden for hele forkyndelsen/undervisningen. Men dette betyder slet ikke, at vedkommende behøver en længere teologisk uddannelse. Til nogle emner vil det være nødvendigt at kunne sætte sig grundigt ind i tekster og temaer. Men til mange ting er en teologisk uddannelse ikke nødvendig.

Det er vigtigt, at det ikke kun er ”professionelle” forkyndere. Vi har brug for også at høre forkyndelse og undervisning fra personer, der har deres hverdag midt i det almindelige liv. Det giver ofte nogle konkrete eksempler, vi kan forholde os til. Og det er på nogle områder lettere at spejle sig i dem end i præsten og missionæren. Så prøv at få en god blanding fra begge grupper.

For alle talere/undervisere er det vigtigt at se på deres nådegaver: er de - så langt som vi kan se - blevet udrustet af Helligånden til det, vi kalder dem til? I praksis er det svært at besvare dette spørgsmål lige præcist for alles vedkommende: nogle personer kender man godt, andre har man hørt en enkelt gang, andre kalder man på anbefaling af andre, og andre kalder man, fordi de har en ansættelse, der gerne skulle garantere, at de er udrustet til sådanne opgaver. En enkelt fejltagelse indimellem ødelægger ikke alt - men det er alligevel vigtigt at bruge tid på at vælge sine talere/undervisere med omhu.

Fritidsforkyndere

Indre Missions Tidende nr. 32 indeholder fortegnelsen over alle ansatte i IM. Her er naturligvis de fuldtidsansatte - og dem kan man kalde. Der er også de mange fritidsansatte forkyndere. Disse er ikke aflønnet af IM og har derfor en anden erhvervsmæssig situation. Men de har indgået den aftale med IM, at de vil stille en del af deres fritid til rådighed for forkyndende/undervisende arbejde. Til gengæld hjælper IM dem med kurser, materialer

og andre ting, der kan udvikle dem, fx en mentorordning, hvis fritidsfor-kynderen ønsker det.

Som det kan ses af titlerne i IMT nr. 32, er nogle af dem ansat til at forkynde for unge, andre til at forkynde for alle. Vær opmærksom på disse mange værdifulde muligheder. Nogle af dem er tidligere fuldtidsansatte og har derfor sikkert en bred vifte af emner, de kan tage. Andre er forholdsvis nye, og her må man have forståelse for at de måske kun har få emner at tilbyde at vælge imellem. Men der er helt sikkert et emne, I kan bruge.

Kontakten

En vigtig del af mødeforberedelsen er kontakten til forkynderen/underviseren.

Når man (se kapitel 4) har fået et klart indtryk af behovene og har lagt kostplanen, skal kontakten gerne føre til, at den enkelte aftens forkyndelse/undervisning opfylder noget af alt dette. Forkynderen/underviseren skal hjælpes til at se hvilken gruppe mennesker, der skal tales til, og hvad ledelsens ønsker er for det pågældende møde - ellers vil det nemt blive et skud lidt i blinde.

Oftest er der flere kontakter: den første er, når vedkommende spørges om at komme den pågældende aften. Muligvis afgøres aftenens overskrift allerede her. Men ellers vil der typisk blive taget en ny kontakt, når det trykte program skal til at skrives - og her aftales overskriften m.m. Endelig er det vigtigt med en kontakt (helst fra mødets mødeleder) 1-2 uger i forvejen, hvor de sidste detaljer (fx sangvalg) aftales - det giver også lige et tjek af, at begge parter har sat kryds ved den samme dag i kalenderen ☺.

Nogle steder er der også en kontakt efter mødet: man sender en evaluering til forkynderen/underviseren eller ringer op og giver den mundtligt. En god ting for mange forkyndere/undervisere, der kan savne en konstruktiv feedback, de kan bruge i deres videre udvikling i tjenesten. En skitse til et evalueringsark ligger på www.nådegaver.dk. Pas på med bare at sende en taler de indkomne evalueringer ubearbejdet. Ofte skriver folk uden at tænke over, hvad det kan gøre ved den, der skal læse det. De skriver måske kun det, de synes, der kan blive bedre. Det er afgørende, at vores feedback er konstruktiv - altså kan bygge taleren op. Selvfølgelig kan og skal negative ting anføres. Men vigtigst er det at give opmuntring til tjenesten. Det er for øvrigt også langt den bedste måde at skabe en positiv forandring hos taleren på!

Forventninger

Jo mere jeg arbejder med ”møder” og spørger mennesker omkring deres oplevelser af ”gode” og ”dårlige” møder, jo mere bliver ét ord til et nøgleord: ”Forventninger”. Hvis talerens og tilhørernes forventninger ikke stemmer nogenlunde overens kan der enten ske det, at tilhørerne overraskes glædeligt - eller skuffes. Taleren kommer let til at ramme ved siden af det forventede. Naturligvis kan Helligånden styre og fordele på tværs af alle vore planlægninger, men ofte ser vi, at forskellige forventninger nedsætter udbyttet af et møde. Eksempel: ”Trøstebogen hos Esajas” er overskriften i programmet. Taleren forventer en gruppe bevidste lægfolk, der gerne vil opgraderes i sammenhængene i Esajas 40-66 og tilhørerne forventer, at høre om JESUS og primært kapitel 53,1-6. Det kan gå godt - men det kan også blive til frustration og skuffelse.

Hvis den, der aftalte mødet med forkynderen, havde specificeret forventningerne, havde det været bedre. Problemet kan bunde i, at der ikke ligger nogen konkrete forventninger hos bestyrelse/programudvalg. Og kontaktpersonen har bare nedskrevet det emne, som taleren foreslog. En undertekst, der sporede forventningerne lidt mere ind, havde været en rigtig god ting, fx: ”Trøstebogen hos Esajas - hvordan hænger Esajas 40-66 sammen, og hvad viser det os om Guds frelsesplan?”

Forventningsbeskrivelse

Nogle samfund har formuleret en generel forventningsbeskrivelse, som alle talere får på forhånd. Her beskrives det pågældende samfund: størrelse, aldersspredning, typiske træk ved den gruppe, der kommer (er det fx alle sammen mennesker, der har mange års erfaring i at leve sammen med Gud, eller er der også ”nye” med?). Og her beskrives nogle generelle forventninger, der fx kunne være:

- Forkyndelsen skal spænde fra hverdagen til evigheden! Netop den hverdag den enkelte af os bakser med, skal bringes i kontakt med hele Guds åndelige virkelighed.

- Forkyndelsen skal så vidt muligt virke inddragende på os; giv os en udfordring til at tænke videre selv, snakke med Gud om noget konkret, dele erfaringer med hinanden osv.

- Vi regner med at du møder op i god tid (ca. 30 minutter før mødet begynder - hvis der er bedemøde en halv time før mødet kan taleren inviteres med) og får de sidste ting aftalt med mødelederen, så du kan nå at hilse på

os alle, inden mødet begynder. Medmindre andet er aftalt, regner vi også med, at du har lidt tid efter mødet, hvis én ønsker en samtale eller forbøn.

- Du har 35 minutter til din tale inklusive bøn.
- Har du et konkret bedemne for mødet eller en appetitvækker/”forberedelse” til mødet, kan dette sendes til ..... senest 14 dage før, så vil det blive rundsendt til alle via maillisten.

6. Mødets rammer

Formerne skal tjene indholdet

Når vi véd, hvorfor vi mødes (se kapitel 2), kan vi vurdere, om vore mødeformer lægger gode rammer til rette for det indhold, der gerne skulle være i møderne. Der er mange former at overveje. Og igen: det er altid sundt at spørge sig selv: ”Hvorfor gør vi tingene, sådan som vi gør dem nu?”

Tidspunkt

Oftest ligger møderne på samme ugedag. Det gi'r god mulighed for at koordinere med andre aktiviteter, og det er nemt at huske. Men er den ugedag, I nu har, stadig den bedste? Er der nogen, der har svært ved at komme netop den ugedag? Hvis det er tilfældet, kan man enten undersøge, om alle vil finde det o.k. at flytte dag - eller man kan lægge særlige møder på særlige dage. Fx lægger mange de mere familieorienterede møder på en fredag, selvom det ikke er deres normale mødeaften. For børnefamilierne vil helst tage hele familien med en aften, hvor de små ikke skal op i institution eller skole dagen efter. Fx lægger nogle deres mere udadvendte møder en anden ugedag, fordi de fleste i lokalsamfundet skønnes at kunne netop den dag.

Så er der mødetidspunktet. Er det til ”Jesus-tid” (kl. 19.30)? Vil det passe bedre for nogen at begynde før (og dermed også slutte før)? Er det mindre presset for andre, hvis man først begynder kl. 20.00? Og er der bedemøde 30 minutter før selve mødet?

Længde

Et typisk møde varer 120 minutter (19.30 - 21.30). For mange en passende længde. Men nogen kunne fint bruge mere tid sammen og andre så helst, det var kortere. Nogle steder løser man det ved at selve ”hovedmødet” højst er 90 minutter og ”eftermødet” bagefter er mere fleksibelt i længde (husk lige de stakkels køkkenfolk, at de ikke skal være tvunget til at blive længe for at vaske de sidste syv kopper op!).

Man kan også løse det ved, at ”vi tager meddelelserne nu før kaffen, hvis nogen går hjem, men vi håber da, at alle bliver...”, som jeg undertiden hører. Men det betyder så, at det altid er det sociale samvær, man skærer af, hvis man er nødt til at gå hjem før de fleste. Og det virker sådan lidt ”træls,” hvis man går i ”utide”. Måske var det bedre at lave regulære korte møder, hvor alt var klaret på 90 minutter og derefter have et helt frit eftersamvær? Nogle har korte møder, hvor kaffen ligger efter mødet - det er helt frivilligt, om man bliver til den.

Prøv at snakke sammen om de forskellige muligheder.

De fleste fællesskaber vil have rigtig godt af undertiden også at mødes i 3000 minutter af gangen! Altså tage på lejr i en eller anden form. Her er mulighed for at være sammen på mange forskellige måder i alle aldersgrupper. Ofte styrkes fællesskabet meget ved et sådant samvær. Det kan også være en fælles udflugt - eller måske en fælles uges sommerferie i Østrig eller Norge eller på Samsø (se kapitel 14).

Sted

De fleste er så heldige, at de har et særligt hus at være i - enten missionshus eller sognegård. Ellers samles man typisk i et privat hjem.

Der er mange fordele ved at samles det samme sted hver gang: man skal ikke til at se efter i programmet, hvor det er i aften, og man kan indrette huset til netop disse aktiviteter.

Men overvej alligevel det med mødested. Er der møder, der med fordel kunne lægges ud i private hjem? Måske det møde, man vælger at holde i vinterferien, og hvor erfaringen siger, at der ikke kommer ret mange? Måske bedemøderne i Evangelisk Alliances Bedeuge? Måske skulle det sidste møde inden sommerferien være nede i parken med grill og rundbold? Måske et udadventt møde skulle være på den lokale skole eller på biblioteket?

Miljø

Især på det faste mødested betyder miljøet meget. Hvilken stemning går jeg ind i? Én sagde engang: ”Når jeg går ind ad døren, føler jeg mig sat 100 år tilbage - som om jeg går ind i en syltetøjskrukke: det lugter indelukket, tapetet er lige til lokalhistorisk museum og malerierne er fra en tid med en helt anden måde at udtrykke det kunstneriske sprog på.” Stemningen kan betyde meget for mit udbytte af mødet: en positiv stemning åbner mig, en negativ stemning lukker mig for det, jeg gerne skulle modtage og give.

Det handler ikke om, at det kun er nye flotte missionshuse, der dur. Men det handler om at spørge sig selv: "Hvad gør dette sted ved mig og de andre, der mødes her?" Ofte kan bare små forandringer i miljøet skabe store forandringer i, hvordan man oplever at være der. En ny farve på væggen, et nyt skilt uden på missionshuset, blomster på bordene, et par reproduktioner af nyere kristen kunst (se www.podie.dk) eller andre små tiltag kan hjælpe meget. Her må en gruppe ofte tilpasse sig hinanden: for nogen er det, de er vant til, trygt og vækker gode minder, for andre er det gammeldags og fremmed. Begge parter må prøve at komme den anden i møde, så alle kan opleve miljøet som positivt.

Møbler og teknisk grej kan gøre en forskel. En del IMU'ere vil gerne have bløde sofaer ☺ og en god mulighed for at afspille musik. En del ældre vil gerne have en stol, der er god for ryggen og et godt forstærkeranlæg (måske også teleslynge), så de kan høre godt. Nogle samfund har oplevet en lille "revolution", da de klassiske lange firkantede borde blev afløst af mindre og runde borde, hvor man langt nemmere fik en god snak i gang. Et godt lærred til de talere, der bruger overhead eller PowerPoint er ofte til stor hjælp. Et "godt" lærred er et lærred, der er stort nok, og som kan placeres så højt og centralt, at alle kan se det. Nogle samfund har fast projektor og PC i mødelokalet og bruger PowerPoint eller andet fremvisningsprogram (fx Easy Worship) til alle møderne til velkomstbillede, sange, meddelelser m.m. Hvis det fungerer godt (og det kræver noget arbejde af de ansvarlige), kan det præge miljøet positivt.

7. Mødets struktur

Ét møde - mange led

Et ”standard-møde” har tre hovedled og nogle underled. Hovedleddene er: tale, kaffe, samvær efter kaffen. Underleddene er: sange, indledning, meddelelser, afslutning. Denne form kan være ganske udmærket, men ligesom det er godt med variation i menuen, er det også godt med variation i strukturen. Her er utallige muligheder. I ”Forkyndelsesplanen” (se under forordet) vil I kunne finde rigtig mange gode ideer. Der kan være fordele ved en rimelig fast liturgi - ligesom til gudstjenesterne. Men det giver ofte rigtig gode resultater at skræddersy det enkelte mødes form til netop det, der er dette mødes mål. Samtidig kræver det oftest flere ressourcer at skræddersy et møde end at benytte sig af den faste liturgi.

Sammenholdes disse ting, vil det i praksis ofte være det bedste, at en del møder kører efter liturgien (hvordan man så end har udformet den), og at nogle møder udvælges til at blive skræddersyet (og dermed anderledes). Det kan give en god balance mellem det vante og det usædvanlige.

Rød tråd

Man skal altså ikke bruge mange timers planlægning af hver enkelt møde - det vil langt de færreste have ressourcer til. Men alligevel kan det være godt at prøve at få en ”rød tråd” gennem mødet. Dette kan bl.a. ske ved at prøve at koordinere de enkelte led.

Denne koordination kan spænde lige fra, at man i bestyrelse eller programudvalg planlægger det pågældende møde i detaljer, og til at hele planlægningen foregår i samspil mellem forkynderen/underviseren og mødelederen. I det følgende vil et udvalg af mulige led blive gennemgået. Nogle af de nævnte skal slet ikke være med hver gang. Andre led end de nævnte kan sagtens tænkes. Ofte vil et nyt led udspringe af arbejdet med at få lagt den røde tråd til det enkelte møde. Bare ét eksempel: Den røde tråd i mødet er ”Det kristne fællesskab”. Et nyt led til netop dette møde bliver derfor, at alle får 5 minutter til at sige hej til sidemanden og stille vedkommende nogle få spørgsmål.

Tale

Hovedindslaget kaldes ofte en "tale". Det vil enten dreje sig om en decideret forkyndelse eller om noget mere undervisende. Det gives af den forkynder/underviser, man har kaldet til dette møde. Du kan have været omhyggelig med at udvælge personen, have bedt for personen og have været grundig i din kontakt til vedkommende - men derudover har du ikke megen indflydelse på, hvor godt eller dårligt vedkommende får "talt". Hvordan forkynderen/underviseren holder en god "tale" kræver en bog for sig selv (fx "Prædikerens håndbog" af Henrik Højlund, Lohse 2001).

En enkelt ting omkring det med at bede for vedkommende: nogle personer vil gerne have, at mødelederen beder for dem med hånden på skulderen af dem, lige inden de skal tale. Det kan være godt at tilbyde denne form for forbøn til den enkelte forkynder/underviser - hvis ellers forsamlingen er med på, at det kan foregå på den måde. Naturligvis hører Gud lige meget bønner, hvad enten du beder den i forbindelse med din indledning, eller om du beder den med hånden på taleren lige før talen. Men for taleren kan det betyde en ekstra tryghed. Og samtidig kan det måske synliggøre for alle, at nu lægger vi taleren i Guds hånd og beder om, at Helligånden må udruste vedkommende til at slippe Guds ord løs.

Juvel i indfatning

Oftest ligger en juvel i en indfatning, der fremhæver juvelen og gør den mere brugbar. Talen er ofte aftenens "juvel", og den fortjener en god indfatning! Indfatningen kan fx være:

Lige før talen synger vi 2-3 sange, der er nøje udvalgt, så de ligesom stemmer vores sind til talen og retter vore tanker ind på det emne, vi skal høre om. Man kan også afspille en sang - gerne med teksten på lærred, så alle kan fange den.

Lige før talen er der stilhed, hvor vi hver især kan bede Gud om at gøre os stille og vågne og åbne for det Ord, der nu skal give os liv.

Lige før talen læses teksten op (hvis der er en hovedtekst fra Bibelen til det møde) og vises samtidig på lærred, hvis der er mulighed for det. Så kan hver især lige danne sig nogle tanker ud fra teksten.

Lige før talen er der (måske i stedet for en almindelig indledning først på mødet) en af os, der kommer med et kort vidnesbyrd om noget, der vedrører aftenens emne (koordineres selvfølgelig med taleren på forhånd) - så er vi klar over, at det, vi skal høre, er relevant for os.

Lige før talen deles et spørgsmål ud, som man enten enkeltvis eller to og to tænker over i ganske få minutter - så man er sporet ind på det, der nu skal ske.

Lige før talen uddeles til hvert bord et ark, hvorpå man skriver de associationer til aftenens emne, som hver især umiddelbart har. Det sporer også ind på det, der skal ske, og man kan eventuelt efter talen skrive videre på arket ud fra det, man nu har fået! Arkene kan eventuelt hænges op i lokalet under kaffen, så alle kan se dem.

Lige efter talen synger vi 2-3 sange, der er udvalgt så de giver os ord til at svare på det, Gud har sagt os nu (koordineres med taleren) - og hvis man har brug for at snakke lidt med Gud, kan man gøre det i stedet for at synge med.

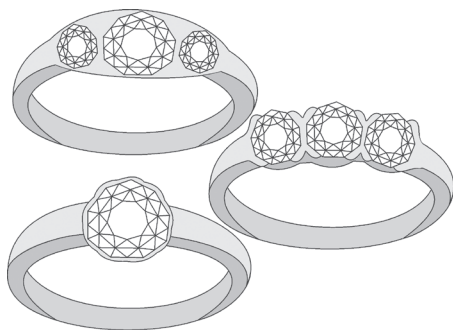
Lige efter talen er der stilhed til, at vi hver især kan snakke med Gud om det, vi nu har hørt fra ham.

Lige efter talen (dette introduceres under talen) kan vi hver især (papir og blyant har ligget på bordene under hele mødet - for øvrigt en god ide til alle møder, så man kan notere ned, hvis man får brug for det) skrive mindst tre ting ned, vi i den kommende uge - vil takke Gud for; - vil bede Gud om; - vil gøre.

Der kan - lige efter talen eller senere på mødet - deles en lille "tag med hjem til at minde dig om - ting" ud til alle. Det kan være en påskelilje, en lille seddel til opslagstavlen, en papirengel, ...

Én sagde engang: "Vi holder vore møder, som om vi ikke forventer at Guds ord gør noget ved os. Vi hører Guds ord og derefter drikker vi uanfægtet kaffe og snakker biler og opskrifter." Sådan behøver det ikke at være - men alligevel er det en tankevækkende udtalelse. Forventer vi at Guds ord rører os? Er der i mødet rum til, at vi reagerer på det, Gud lige har sagt til os? Fx gennem nogle af de "indfatninger", vi lige har set? Eller ved at der er mulighed for at gå et sted hen og få en snak eller forbøn? Bliver der mulighed for at sige noget til resten af fællesskabet i løbet af aftenen?

En anden udgave af "juvelen i indfatning" er den ring, hvor der er flere små ædelsten lige efter hinanden. Forkyndelsen kan deles op i flere korte indslag i stedet for én lang tale. Her kan fx drama, vidnesbyrd, powerpoint-show blandes med korte direkte forkyndende indslag.

Juvel i indfatning

Forkyndelsen er juvelen i vore møder - det, der virkelig giver dem værdien (sammen med det at mødes i det kristne fællesskab). Som alle andre juveler bliver de flottere, når de dels slibes til (formen på forkyndelsen), og dels sættes i en indfatning (rammerne omkring forkyndelsen). Ofte kan en stor juvel frembæves ved at sætte den i samme indfatning som flere mindre juveler. Således kan hovedforkyndelsen nogle gange frembæves og udbygges netop ved at placere nogle andre led i "indfatningen". Og nogle gange kan flere små juveler, omhyggeligt sammensat, give en meget flot enbed - ligesom forkyndelsen nogle gange med fordel kan deles op i flere mindre enbeder af forskellig art, men samtidig omhyggeligt sammensat.

Bøn

Bøn er en afgørende del af al kristent liv og dermed også af et møde. Vi kan henvende os direkte til Gud på mange måder under et møde.

Én leder os i bøn

Den, der indleder, kan på alles vegne bede for mødet. Taleren kan bede. Den, der runder mødet af, kan lede os i bøn og fx slutte med, at vi beder Fadervor højt i kor. En måde at lede en forsamling i bøn på er, at bedelederen beder kort for et emne - derefter er der stilhed til at hver især kan bede videre omkring dette emne (forbøn, tak, lovprisning). Derefter beder bedelederen kort for et nyt emne osv.

Gruppebøn

Man kan opfordre/opmuntre (men aldrig presse) de tilstedeværende til at bede sammen i små grupper. Nogle er meget vant til det, mens det kan virke fremmed og lidt farligt for andre. Så hvis ikke alle er vant til det, skal det

introduceres stille og omhyggeligt og understreges, at man ikke behøver at bede højt for at være med. Gruppebøn kan varieres. Den almindeligste form er, at formen er helt fri: hver enkelt kan bede højt én eller flere gange.

En variation er, at man opfordres til kun at bede nogle få sætninger ad gangen. Til gengæld må man gerne bede mange gange. Det kan hjælpe den, der ikke kan præstere en lang samlet bøn. Endvidere skaber det undertiden en udvikling: én beder for noget, som en anden så fortsætter, og sådan kan man udvikle en bøn og sammen nå dybere.

En variant, der måske er mest udbredt i IMU, er "popcorn-bøn" hvor man kun beder nogle ganske få ord ad gangen, så det nærmest "popper" med små bønner hele tiden.

Individuel bøn

Der kan indlægges en periode, hvor der er stilhed til at hver enkelt kan bede for sig selv. Dette kan eventuelt støttes af, at der er indrettet bedesteder i lokalet, måske også mulighed for at tænde et lys som symbol på, at en bøn tænder lys i mørket. Der kan også under stilheden køre et skærmshow med nogle billeder og bibeltekster, der kan inspirere til bøn.

Bedemøde

Det klassiske bedemøde er egentlig bare gruppebøn, hvor gruppen er alle tilstedeværende på én gang. Denne form kræver, at gruppen ikke er for stor og at de, der beder højt, virkelig også beder så højt, at alle kan høre det.

Kaffe

Kaffe - eller rettere: det at drikke/spise noget sammen under afslappede forhold - er en vigtig del af det sociale fællesskab ved mange møder. Her møder vi hinanden, her forstærkes mange bånd, her ajourføres vi på hinandens hverdag, og her knyttes nye kontakter. Der kan sagtens varieres:

Prøv at tage kaffen først! Det kan give en god stemning, og vi, der kan have svært ved at være lysende friske under hele talen, får hjælp af kaffen ☺. Typisk er der så kun kaffe og te på bordet fra begyndelsen og under talen, og så kommer der brød til senere på mødet.

Tag kaffen allersidst! Når talen er færdig, går man direkte over i at "fordøje" den gennem gruppesamtale, stilhed, spørgsmålsbesvarelse osv. - der kommer ikke en indskudt kaffepause, der godt kan forstyrre de tanker og

følelser, man fik under talen, så det bli'r vanskeligt at tage dem frem igen senere på aftenen.

Lad være med at have kaffe! Hold et kort møde uden kaffe en gang imellem - fx hvis der er flere møder samme uge.

Indledning

Et møde skal indledes - der skal bydes velkommen. Ofte er det godt at begynde med en sang. Aftenens tone skal slås an, så alle kan stille sig ind på at lytte. Men hvordan skal indledningen være? Lad mig - lidt frækt - begynde med en måde, den *ikke* skal være: Aftenens emne var bøn. Mødelederen indledte ved at bruge godt 12 minutter på at nævne alt det, han vidste om bøn. Den stakkels taler kunne så sidde og i sit stille sind tænke: "Så tog han dét emne fra min disposition, og så dét, og så dét..."

Det er helt relevant at indlede en sådan aften med noget omkring bøn: men gør det kort og konkret, lad være med at tage brødet ud af munden på den stakkels taler! Indledningen skulle gerne øge appetitten, ikke være selve måltidet.

Stil et spørgsmål op, der vil blive besvaret i løbet af talen. Eller kom med en opmuntring omkring emnet - selvoplevet eller på anden vis. Eller indled slet og ret med at bede en bøn om, at Guds Ånd må velsigne mødet!

Endvidere bør det overvejes, om mødet nogle gange skal begynde inden mødet! Altså om de, der kommer, allerede inden mødets begyndelsestidspunkt bliver sporet ind på mødet. Det kan være, man får noget i hånden, når man kommer ind (fx en puslespilsbrik, der så skal placeres i puslespillet på bordet lige inden for døren). Det kan være, at der i lokalet er anbragt nogle ting, der uvilkårligt vil få folk til at tænke på mødets emne - fx en masse forskellige tegninger og filmfotos af Jesus til et møde med emnet: "Hvem er Jesus?"

Sange

Sange er en vigtig del af et møde. NT ser det som en vigtig del af det at dele Guds ord med hinanden - Kol 3,16. Sangenes tekster står ved et "almindeligt" møde for måske en fjerdedel af den samlede forkyndelsestid.

Sange skal derfor have opmærksomhed i mødeplanlægningen. De skal helst passe ind i resten af mødets elementer: de kan være med til at åbne os for at høre Guds ord; de kan være med til at give os ord til at reagere på

forkyndelsen; de kan tilføje aspekter ved det bibelske budskab, som taleren ikke kunne nå at få med osv.

Sangene vælges af: mødelederen, taleren, en eventuel lovsangsgruppe (og disse kan prøve at skabe den røde tråd) - og af hele flokken, når der er lejlighed til at foreslå sange.

Se mere under kapitel 9 om sang.

Drama

Et kort dramastykke kan være rigtig godt til at slå nogle tanker og problemstillinger an, så taleren kan bygge videre på det eller tilskueren selv kan tænke videre over det eller snakke sammen i grupper om det. Drama er (brugt med måde) oftest et forfriskende element, der taler til andre sanser end så mange andre elementer gør.

Man kan lave drama på mange måder. Det mest overkommelige er at spille et lille stykke fra hverdagslivet, hvorved man præsenterer en problemstilling, der så arbejdes videre med i mødet. Men drama kan også være et større indlæg, hvor selve dramastykket indeholder et samlet budskab. Det kræver en del mere tid at planlægge og øve.

Se meget mere på www.dramadeus.dk.

Anmeldelser

Forkyndelsen /undervisningen kan "forlænges" meget, hvis man engang efter mødet læser en bog, hører en cd, går ind på en hjemmeside eller ser en film, der kan fortsætte, hvor taleren slap. Derfor kan en relevant anmeldelse være meget værd! Selvfølgelig skal der løbende være generelle anmeldelser af gode ting (hvis I har eget bogsalg vil det typisk være kolportøren, der står for, at den slags kommer) - men kan man til det pågældende møde gøre folk opmærksom på noget, der forlænger/uddyber netop det, der er oppe til dette møde, er det særlig godt.

Børnenes fem minutter

Hvorfor hedder det altid "fem" minutter? Måske var det bedre med tre eller syv ☺? Hvis der er børn til møderne, kan det være rigtig godt at have et kort indslag netop for dem. Det skal tilpasses deres aldersgruppe. Måske har man nogle møder, hvor man særligt opmuntrer familierne til at tage deres børn med (så får begge forældre også bedre mulighed for at komme) - og her kan det børnevenlige indslag være af længere varighed. Dukketeater

eller lege og spil kan være gode indslag ved disse lejligheder - og de voksne plejer også at glæde sig over det!

Nogle steder er der arrangeret medhør i et andet lokale, så småbørnsforældre efter "Børnenes otte minutter" kan være i dette lokale sammen med børnene og alligevel høre, hvad der sker til mødet.

Skålen går rundt

Her tænker jeg ikke på indsamlingen (se kapitel 8) - men på, at man nogle steder lader en skål gå rundt under kaffen med fx små sedler med bedeemner, så alle, der vil, kan tage en seddel og bede for det indtil næste møde - eller der er "Mannakorn" i skålen, så alle kan tage et Bibelvers med hjem.

Samvær efter kaffen

Ja, her ligger det typisk, hvis ikke kaffen flyttes ☺.

Det kan være et samvær, hvor taleren har noget mere på hjerte - fx har vedkommende måske holdt en forkyndende tale før kaffen og vil nu gerne orientere om og række et kald videre angående en konkret arbejdssituation. Eller taleren har et uddybende indslag i forlængelse af talen.

Eller det er et samvær, hvor vi snakker med hinanden. Enten kan det være gruppesnak eller hele flokken, der snakker sammen - eller en kombination, fx først snak i grupperne og så snak sammen hele flokken om, hvad man er nået frem til. Også spørgsmål/kommentarer til taleren er en god ting ved flok-samværet.

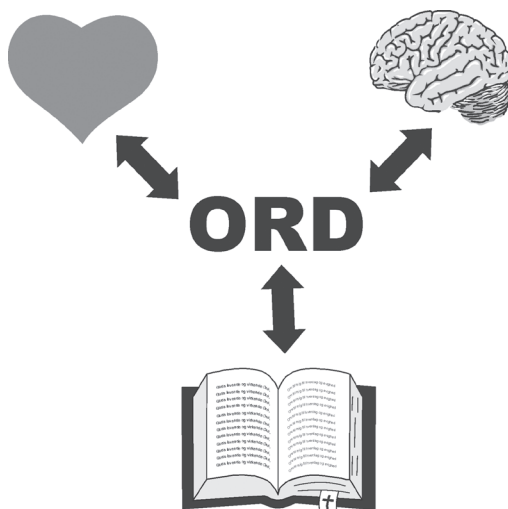
Det er afgørende at høre det rigtige. Men ofte optager vi det langt bedre både i hjerne og hjerte, når vi udfordres til selv at formulere det! Det er derfor afgørende, at der jævnligt er mulighed for det - fx ved at man i grupper skal prøve at formulere nogle problemstillinger eller nogle svar. De formuleringer, den enkelte kommer frem til, kan også blive til glæde for andre - og samtidig hjælper det en selv rigtig meget til at optage forkyndelsen i sig. Og hvis ikke vi er vant til at formulere troen for hinanden - hvordan skulle vi så kunne formulere den til vores nabo?

Mange gruppesnakke kan hæmmes af, at der måske sidder én eller to, der har stor talelyst og er hurtige på aftrækkeren. Og så sidder der nogle, der aldrig får sagt noget. En god variation kan være at lade et spørgsmål gå i en "runde": først skal en person svare på spørgsmålet uden, at de andre må bryde ind! Derefter får den næste mulighed for at svare på det (men kan naturligvis altid melde "pas" og lade det gå videre til den næste) - stadig uden

at de andre må sige noget. Det kan være godt at understrege, at man gerne må sige noget, der allerede er blevet sagt af en anden, hvis spørgsmålet lyder: ”Hvad mener du?” - for hvis jeg mener det samme som den anden, skal jeg med frimodighed sige det!

Først, når man har været hele vejen rundt, så alle har fået mulighed for i fred og ro at formulere sig, kan man åbne for en samtale på kryds og tværs i gruppen.

Personer, der har nedsat hørelse kan have svært ved gruppesnakke. Måske skal man i de tilfælde prøve at lave en ”tomands-gruppe”?

Det selv at sætte ord på tingene er en utrolig nyttig proces for os. Det ”tvinger” os til at få styr på det, vi har fået ”puttet ind” i hjerte og hjerne. Det fører os tilbage til Bibelen igen og igen: hvordan er det nu lige, det er? Samspillet mellem hjerne, hjerte og Bibel øges meget, når vi selv udfordres til at formulere det, vi tror på. Det kommer til at stå klarere for os end før - eller vi opdager, at vi har brug for at få spurgt ind til det, fordi vi ikke kan formulere det klart på nuværende tidspunkt! Og det, vi selv har arbejdet med, husker vi meget længere tid end det, vi bare har fået serveret.

Derfor er samvær, hvor vi hver især udfordres til at sætte ord på, ofte til stor velsignelse!

Afslutning

Ved et typisk møde vil alle være ret godt fyldt op, når mødet skal til at slutte. Derfor er der ikke brug for en ny forkyndelse. Afslutningen bør derfor være ganske enkel: der skal siges tak til alle, der medvirkede (og alle, der kom),

der skal gives de nødvendige meddelelser om kommende arrangementer mm. (hvis ikke de er givet inden), og der skal rundes af på aftenens røde tråd. Måske et kort vidnesbyrd om, hvad det har givet netop dig. Og så en afsluttende bøn. Nogle steder er der tradition for at synge velsignelsen til sidst - eller man tager hinanden i hånden og synger "Gennem al Guds folk" - eller noget helt tredje.

8. Mødeledelse

Ansvarsfordeling

I det følgende vil der blive beskrevet en hel masse ansvarsområder, der hører under ”mødeledelse”. Det skal med det samme understreges, at det slet ikke behøver at ligge på én person alt sammen. Man kan med fordel dele ansvaret mellem flere personer - men det er vigtigt, at der er et overblik over, at alle ansvarsområder varetages. Og husk også den illustration med ”De fem stjerner”, der indleder bogen: man behøver ikke at skulle alt det, der her foreslås. Men det kan være rigtig godt at overveje alle elementer og få inspiration fra dem.

I kapitel 5 så vi på den meget vigtige kontakt til taleren. Denne kan varetages af andre personer, men mødelederen skal naturligvis vide, hvad der er aftalt. Mange steder fungerer det godt med, at det er mødelederen selv, der har den sidste af kontakterne (den, der er 1-2 uger før selve mødet).

Vi har hver vores personlighedstype. Det smitter af på vores måde at være mødeleder på. Derfor kan det være godt, hvis det ikke er den samme mødeleder til alle møder. Derved får møderne flere forskellige ”farver”. Til særlige møder kan det være godt at være to mødeledere. Det giver noget samspil (både i planlægning og udførelse), der kan bruges til mange positive ting - fx til at få lidt humor ind i mødeledelsen, lidt ping-pong. Ved fællesmøder mellem IMU og IM kan det være en god idé, at der er to mødeledere: én fra IMU og én fra IM.

En mulig tjekliste for mødeledere findes på www.nådegaver.dk.

Koordinering

Mødeledelsen begynder længe før mødet: dels ved kontakten til taleren og dels ved kontakten til de øvrige medvirkende: dem, der sørger for eventuel opstilling af borde, for kaffe, for spil, for diverse indslag (fx indledning hvis mødelederen ikke selv tager den) osv. Og mødelederen lægger den røde tråd for mødet - bl.a. sangvalget og eventuelle anmeldelser. Endvidere skal der indsamles de meddelelser, der skal bekendtgøres.

En del af disse ansvarsområder kan lettes ved at systematisere: der kan laves lister over bordopstillere, kaffebryggere og pianister til fx et halvt år

ad gangen (medmindre det er den samme person hver gang). Men selv, hvor der er disse lister, bør mødelederen tjekke, om nogen har byttet, og at der ikke er sket forglemmelser ved lige at kontakte de medvirkende kort tid før mødet.

Forbøn

En vigtig forberedelse til mødet er, at der bliver bedt for det! Mødelederen kan selv bede for det - den kan huske at få mødet med på forbønslisten (hvis samfundet har en sådan) - den kan stå for bedemødet en halv time før selve mødet (hvis man har et sådant), eller den kan på andre måder sørge for, at der bliver bedt for mødet. Forbøn er afgørende for udbyttet af mødet!

Først og sidst

Typisk vil mødelederen være en af de første, der kommer og en af de sidste, der går. Han/hun skal være der i god tid, sikre sig at alle ting er i orden - og være parat til at byde taleren velkommen. Det er ærgerligt for en taler, der kommer i god tid, hvis mødelederen først er der 10 minutter før mødet begynder, så taleren skal bruge den tid på at aftale de sidste detaljer med mødelederen i stedet for at kunne sige goddag til dem, der kommer ind i lokalet. Så: vær der i god tid! Og vær med til sidst bagefter, så alting bliver afviklet og ryddet op.

Velkommen

Mødelederen skal sørge for, at der bliver budt velkommen: til taleren og til alle, der er kommet. Måske er det også mødelederen, der skal være opmærksom på, om der er kommet nogen, der ikke plejer at være her, og som derfor skal bydes særligt velkommen (nok ikke fra talerstolen, men måske under kaffen). Nogle steder har man et særligt udvalg til at varetage denne opgave med de "nye" - men ellers påhviler den mødelederen. Velkomsten slår også mødets tone an. Nogle mødeledere spreder en særlig varm atmosfære, så folk føler sig godt tilpas og forventningsfulde. Andre er gode til at gøre mødets røde tråd klar og tydelig for alle. Vær opmærksom på disse forskellige gaver, når I fordeler mødeledelsen. Begge dele skulle gerne varetages: at mødet afvikles på en klar og overskuelig måde (nogenlunde) efter tidsplanen, så folk føler sig trygge, fordi de véd, hvad der skal ske - og at folk føler sig godt tilpas ved at være med. Mødeledelsen er meget afgø-

rende for flokkens forventninger til mødet og dermed åbenheden. Prøv at skabe en god forventning til, at vi nu skal have et møde sammen med Gud og hinanden.

At lytte til Gud

Ud over at guide forsamlingen gennem mødets aftalte led, skal mødeledelse sidde med et lyttende hjerte: hvad har Gud gang i nu? Skal der improviseres, fordi Ånden leder til det? Det kan fx være, at der under talen fornemmes, at Ordet slår ned på en særlig måde hos mange, så der skal skabes mulighed for, at de kan reagere på en passende måde. Måske havde man planlagt nogle sange efter talen - men må ændre det til, at der er stilhed til bøn og eftertanke samt mulighed for at gå ind i lokalet ved siden af og snakke med taleren. Måske fornemmer man at nogen sidder med et meget presserende spørgsmål og vil give anledning til det inden kaffen kommer (også selvom der ellers først var planlagt spørgsmål efter kaffen).

Det kan være svært at vide, om man ”hører” rigtigt i den slags situationer. Men hvis man er i bøn til Gud om at kunne varetage denne tjeneste - så må vi også stole på, at Gud kan bruge os. Det kan være godt at sidde ved siden af en anden, man lige diskret kan vende det med, så man ikke er alene om beslutningen. Og så vil man efterhånden af sine erfaringer lære, hvordan Guds stemme lyder i den slags situationer.

Bedømmelse

Alle kristne skal bedømme den forkyndelse/undervisning, de hører. Men mødelederen sidder med et særligt ansvar.

Nogle steder uddelegerer mødeledelsen dette åndelige bedømmelsesansvar til andre i foreningen/samfundet: ”I må sørge for, at der altid er mindst én af jer til stede til at bedømme forkyndelsen, for det tør vi ikke påtage os!” Det er også helt fint, hvis der så altid er mindst én af disse personer til mødet.

Hvad nu, hvis man synes, at der er noget galt med forkyndelsen/undervisningen? I første omgang bør man - hvis det er muligt - stille et åbent spørgsmål til taleren: ”Jeg synes, jeg hørte dig sige ..... - hvad mente du med det?” Så har taleren en mulighed for at afklare eventuelle misforståelser, og alt er godt igen. Men hvis taleren i sit svar fastholder noget, man mener er forkert, bør man stille og roligt, men klart sige dette til hele forsamlingen. Nogle gange kan der komme en afklarende debat ud af det. Nogle gange

kommer der en lidt trykket stemning uden nogen direkte forløsning - men forkert forkyndelse må ikke forblive uimodsagt, selv om det kan koste noget at påtale det. Ikke alene er der ansvaret over for tilhørerne: de skal ikke gå hjem med noget forkert til deres tro - der er også ansvaret over for taleren, der bør hjælpes til at se klarere på tingene.

Dette er ofte det optimale, men nogle gange synes man ikke, at sagen skal tages op her og nu. I stedet for snakker man sammen bagefter og formulerer ud fra denne samtale en henvendelse til taleren. Og så kan man gøre opmærksom på dette til næste møde. Denne fremgangsmåde kan vælges af hensyn til mødeledelsen og/eller taleren. Mødelederen kan være for usikker på, om han/hun kan gøre det godt nok her og nu - og foretrækker derfor at gøre det bagefter. Og man kan skønne, at taleren vanskeligt vil kunne klare en offentlig snak om dette (vedkommende er måske ung eller uerfaren), og derfor vil det være bedre med en privat henvendelse efter mødet - formålet er jo ikke at tage frimodigheden fra taleren, men at hjælpe videre på vejen!

Økonomi

Muligvis er der andre til dette ansvarsområde (fx kassereren). Men mødelederen har i hvert fald ansvaret for, at de økonomiske ting ordnes: der skal fortælles, hvad kaffen koster, der skal samles ind (medmindre det er en indsamlingsfri aften), taleren (og måske også fx kaffeholdet eller et eventuelt kor) skal have udgifterne dækket (disse udgifter er aftalt på forhånd i kontakten til taleren og andre medvirkende). Den, der står for indsamlingen (det kan jo også være en anden end mødelederen, der gør det), skal have frimodighed til ikke at "undskylde" det, men ligeud minde om, at der jo er udgifter forbundet med at holde møder og have missionshus (og drive det specifikke arbejde, man måske samler ind til i aften). Folk skal ikke tvinges, men giversindet skal også have lov til at udfolde sig.

Til nogle møder kan man gøre noget særligt ud af indsamlingen! Det kan være en festlig udlodning af amerikansk lotteri. Det kan være en auktion på vennetjenester, man kan gøre for hinanden. Det kan være, at man har en "kreativ-kasse", hvor man kan aflevere det, man nu kan fremstille og bidrage med (postkort, marmelade, julepynt, fuglehuse, ...) og så kan de andre købe det. Hvis man bruger månedsgave-ideen (økonomiafdelingen på Indre Missions Hus har materiale om den) kan man én gang om måneden samle det ind. Flere og flere steder får man en dankort-terminal, da mange ikke har kontanter med til møderne.

Meddelelser

I nogle samfund sker der dejligt meget - men det giver også mulighed for rigtig mange meddelelser! Der, hvor meddelelserne primært er næste møde samt den kommende lokale gudstjeneste samt måske et kredsarrangement, er det til at overskue. Men nogle steder kan der være over 10 meddelelser samt en 2-3 stykker, der gerne skulle bruge et par frivillige hænder til lod-seddelsalg, til madholdet på samfundslejren osv. Det kan tage lang tid og virke meget uoverskueligt. De steder, hvor man har PowerPoint eller anden skærmfremvisning, kan man prøve at have en del af meddelelserne på skærm, men det gør det ikke altid nemmere at overskue. Mødelederen kan i alle tilfælde dels prøve at begrænse den tid, de forskellige meddelelser tager, og samtidig notere ned og til sidst ultrakort gengive alle informationerne.

9. Sang

Et syngende folk

Bibelen beskriver Guds folk som et syngende folk! Det er derfor en vigtig del af de fleste møder - men selvfølgelig kan man også have møder, hvor sangen fylder meget lidt.

Det at synge sammen kan opleves meget forskelligt fra sted til sted. Nogle steder har man dygtige musikere og forsangere, og der er mange til at synge med. Andre steder er man kun få og har ingen musiker til at spille. Man må naturligvis indrette sig efter de muligheder, man har. Samtidig kan selv ”små” ting skabe store forbedringer. Nogle steder påtager en person sig at forberede dét at synge for: vedkommende får nogle sange på forhånd og kan øve sig i at synge for på dem. Alene det kan løfte og lede sangen meget.

Valg af sange

Primært bør sangene vælges ud fra deres tekst: både mødeledelse, taler og eventuel lovsangsleder må prøve at vælge tekster, der passer ind i den røde tråd for mødet (og i øvrigt naturligvis har en god teologi). Men melodien spiller også en afgørende rolle. Det nytter ikke, at teksten er rigtig god, hvis ingen kender eller magter at lære melodien. Endvidere støtter forskellige melodier forskellige stemninger - og det skal man bevidst benytte sig af. Ikke til at oppiske en stemning, men til at gøre den røde tråd stærkere. Inderlige eftertænksomme melodier egner sig til ét formål, mens glade lette melodier skal bruges på andre tidspunkter. Gud skabte os, så vi kan aflæse stemninger - derfor skal vi også tage hensyn til dem i valg af melodier. Man kan i en periode vælge at synge den samme sang til hvert møde - en slags ”månedens sang”, så man lærer den rigtig godt.

Vi er forskellige. Nogen elsker de gode gamle Hjemlandstonersange. Andre er mest til Fællessang. Andre igen vil rigtig gerne have nogle endnu nyere sange ind. Det bedste er, hvis alle kan få deres ønsker tilgodeset. Her kan det være vanskeligt at undgå at skulle tage hensyn til hinanden - men det skulle vel også kunne lade sig gøre? Hvis nogen ønsker, at der også synges efter Fællessang, må Hjemlandstoner-freaks være med på det. Hvis

nogen synes, at Hjemlandstonersange er lukket land, må de prøve at gå lidt på opdagelse i dette land og synge nogen af dem. Hvis det at synge på engelsk er sort for nogen og et ”must” for andre, må man prøve at dele sol og vind lige. Det er desværre ikke altid let. Der er opstået megen utilfredshed omkring dette emne. Skulle det være et problem hos jer, så prøv at tage det frem i lyset og få snakket om det. Og prøv eventuelt at have møder, hvor den ene eller den anden sangtype er fremherskende - så er man ”advaret” på forhånd.

Nogle gange kan det gøre en stor forskel, hvis man introducerer de sange, der kan være et problem. Giver folk en lille vejledning og en lille anbefaling i stedet for bare at sige, nu synger vi ...

Lovsangsforløb

Et ofte benyttet led i et møde er at planlægge et forløb på 2-5 lovsange. Angående lovsangsforløb og den bevidste brug af lovsange generelt: se under ”lovsangsleder” på www.nadegaver.dk og/eller bestil hæftet ”Lovsang - en lille vejledning” på Indre Missions Musiksekretariat.

Lytte til sang

For mange er det et skønt indslag, hvis nogen synger for de andre. Det kan være et kor eller en solist. Der er ofte en særlig intensitet over det, man hører på denne måde. Har man et lokalt kor, kan dette måske benyttes uden de store omkostninger. Ellers er omkostningerne ved at bestille et kor med til at gøre det til et af de mere sjældne (men til gengæld meget glædelige) indslag på menukortet.

Mange steder har man faktisk én eller flere i sin egen flok, der godt kan synge for de andre. Det bør man opmuntre til, da det er en ekstra måde at benytte sangenes muligheder på.

Man kan også afspille en sang fra en cd (husk copyright-reglerne, der jævnligt ændres. Se www.copydan.dk og søg på offentlig fremførelse) - fx mens teksten står på lærredet.

10. Ordet er frit

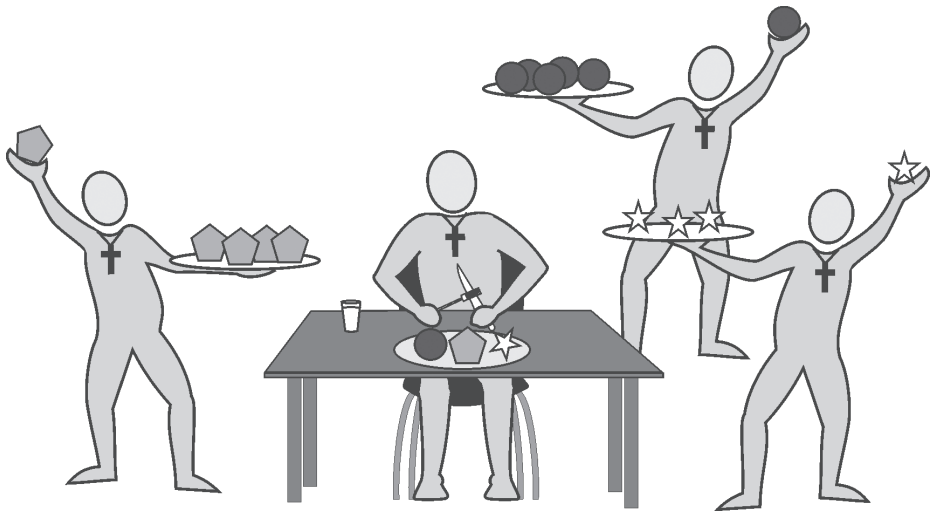
Hvad da, brødre? Når I kommer sammen, har den ene en salme, en anden en belæring, én har en åbenbaring, én har tungetale, en anden har tolknin-gen. Alting skal være til opbyggelse.

1 Kor 14,26

At dele med hinanden

En meget vigtig forskel på ”gudstjeneste” og ”møde” sådan som kirkelivet har udviklet sig i Danmark siden 1800-tallet er, at man til ”mødet ” har mulighed for at give ordet frit, således at nogle flere nådegaver, end der er mulighed for under den almindelige højmesse-gudstjeneste, kan udfolde sig. Det er derfor vigtigt at få dette med til i hvert fald en del af møderne, da det ofte er det eneste sted, der er mulighed for det. NT ser det som en afgørende faktor, at vi ikke alene ”kommer sammen” for at høre på én taler - men at vi også bruges af Gud til at dele Ordet med hinanden. Der er da også op gennem tiden utallige erfaringer af, at netop dét vidnesbyrd eller den profeti eller det sangforslag fik afgørende betydning for dem, der hørte på det. Det virker efter sin hensigt: at opbygge i troen (1 Kor 14, 26: ”Alting skal være til opbyggelse”).

Typisk har man kaldt en sådan dele-med-hinanden-afdeling for et ”eftermøde”, fordi det lå efter talen (og vel også fordi det bl.a. kunne bruges til at give udtryk for det, der havde ramt mig under talen) - men i princippet kan det ligge når som helst i et møde. Denne del kan være inde under mødeledelsen - eller have sin egen mødeledelse. Der stilles - udover de almindelige krav om struktur og bedømmelse - særlige krav til denne mødeledelse, som det vil fremgå under de enkelte emner.

Vi har alle fået noget, vi kan dele med hinanden. Når Gud deler åndelig føde ud, er det ikke bare ved, at vi alle går hen til samme tag-selv-bord. Eller ved at den samme tjener (taleren) går rundt og serverer til alle. Det er også ved, at vi har hver vores "fad" med noget, vi kan dele ud til de andre: et vidnesbyrd, en sang, en tungetale, en belæring osv. Det er en vigtig del af den åndelige ernæring, vi kan få fra Gud ved et møde. Det gør kosten mere varieret og nogle gange skærper det appetitten, at det serveres af en af mine venner. Dertil kommer glæden ved at være med til at give de andre noget, de kan bruge!

Sangforslag

En dele-med-hinanden-afdeling kaldes ofte for et "sang- og vidnemøde", fordi man primært forventer to slags indslag: sangforslag og vidnesbyrd. At det er en vigtig funktion, at vi foreslår (og synger) sange, ses fx af Kol 3,16 (der dels går på at foreslå sange og vel også på at synge dem for de andre). I mange tilfælde øges værdien for de andre, hvis man kan begrunde sit forslag: knytte en glæde over noget i sangen eller en personlig oplevelse med sangen til sit forslag. Der må gerne kraftigt opmuntres til at knytte en kommentar til sangforslaget, men det må ikke være et krav: det skal være o.k. alene at foreslå en sang.

Belæring

Der er ikke givet os ret megen uddybning til dette stikord. Det er det ord, der i almindelighed bruges om den kristne lære. Det må altså være noget med at én kommer med en (kort - det er jo ikke aftenens hovedelement) udlægning af et aspekt af Bibelens lære, typisk i tilknytning til et skriftsted. Altså en kort undervisning: noget, vedkommende har lagt særlig mærke til eller har fået at vide fra Gud, at forsamlingen netop nu har brug for.

Åbenbaring/profeti

1 Kor 14,30 tyder på at Paulus med ”åbenbaring” blandt andet mener ”profeti”. Men muligvis bruger han ordet ”åbenbaring” for at sige, at der også kan komme andre ting end lige de regelrette profetier. Måske et syn eller en drøm. Men ofte vil det være ensbetydende med en profeti, altså med at en person bruger sin profetiske gave. Hvad er den profetiske gave? For en længere udredning se www.nådegaver.dk under ”Profeti”. Men kort: det er gaven til at kunne sige lige præcis det, Gud lige præcis nu vil have sagt til lige præcis disse mennesker (eller eventuelt kun én person). Det kan være en trøst fra Gud, en opmuntring, en formaning - eller en forudsigelse af noget, der skal ske en gang.

Bedømmelse

Som med alt andet, skal profetier bedømmes (1 Kor 14,29). Det kan være både vanskeligt og sårbart at skulle bedømme en profeti. Vanskeligt fordi bedømmelsen ofte må gå ud over, hvad Guds ord siger. En profeti kan sagtens være inden for det, Guds ord i almindelighed siger - men hvis nu profetien siger, at vi alle skal bede meget mere end vi gør - hvad så? Det er klart bibelsk at bede og at have vægt på bøn. Men har Gud netop nu et konkret budskab til os om at bede mere? Bedømmelsen her kan være at sige, at Guds ord generelt har stort fokus på bøn, og at hver enkelt må tage sig dette budskab til hjerte, eftersom Ånden taler til hver enkelt.

Det kan også være sårbart at bedømme en profeti - for hvis man må tale imod profetien kan det virke meget personligt for den, der kom med profetien. Især for nybegyndere ud i denne nådegave kan det virke voldsomt, hvis der stilles spørgsmålstejn ved min profeti. Men det kan være nødvendigt. Gør det både i sandhed og kærlighed!

Ledelsen bør også holde ”regnskab” med profetier, der udtaler sig om fremtiden: går de virkelig i opfyldelse?

Almindelig fejl

En meget almindelig begynderfejl (som nogen desværre fortsætter med hele livet) er at "forlænge": man får ganske rigtigt et budskab fra Gud, men ubevidst forlænger man det. Og på den måde fremfører man både Guds budskab og min egen forlængelse på én gang og uden at skelne. Her skal bedømmelsen så prøve at skille tingene ad.

Lad mig tage et personligt eksempel (der godt nok er en anden åbenbaring end en profeti, men princippet er det samme): jeg sad til et lovsangsmøde og så pludselig, at alle blev til firkløvere! Da jeg gik op og fortalte det, sagde jeg at jeg så dette syn, og at det betød, at der var de tre blade: tro, håb og kærlighed, som alle kristne må have. Men skal det være rigtig godt, må der et fjerde blad til: lovsangen. I dag véd jeg godt, hvad der skete: jeg kunne ikke bare fortælle om mit syn, så mine tanker fortsatte ubevidst med at finde en fornuftig tolkning på synet. Og begge dele fremlagde jeg på én gang uden at skelne. I dag havde jeg bare fortalt mit syn. Og så kunne mødelederen spørge: "Er der nogen her, der har fået tolkningen på synet?" Og tænk, så kunne det være, jeg havde fået Guds tolkning af synet.

Mange vil mene at det stiller urimeligt store krav til mødelederen at kunne udrede den slags ting. Jeg tror heller ikke det altid er nødvendigt. Mødelederen må gøre det så godt, som Gud nu har givet vedkommende gaver til det. Og så må andre i flokken jo også gerne bruge deres gaver til at bedømme og således hjælpe mødelederen!

Kvote

Paulus sætter her en "kvote" på: "To eller tre" (1 Kor 14,29). Nogen mener, at denne kvote kun gjaldt for de overivrige korinthere, andre mener, at det er en altid-gældende kvote. Under alle omstændigheder kan vi her se, at "Profeters ånder underordner sig under profeter, for Gud er ikke forvirringens, men fredens Gud" (v 32-33). Det er skrevet ind i den situation (v 30-31), hvor flere får noget, de mener, der skal frem for de andre. Her er altså "kø" og mødelederen har klart bemyndigelse til at bede nogen vente, til det er deres tur. Og til at bede én stoppe, fordi der også skal være tid til at høre de andre. At profetere er altså ikke som at skulle kaste op: noget, man simpelthen er nødt til lige her og nu! Man kan sagtens vente, til det er ens tur. Og man kan formulere budskabet kort, hvis der ikke er så meget tid til rådighed.

Jeg synes, at ledelsen af samfundet skal afgøre, hvis man vil sætte en streng kvote på. Det vil i givet fald også kræve, at man beslutter i hvert

tilfælde, om dette tæller med som en profeti, eller om det er fx en belæring. Men i praksis tror jeg ikke, at det vil blive så stort et problem: det er nok de færreste steder, kvoten presses i bund ☺. Men hovedlinjen er klar nok: mødelederen administrerer de forskellige indslag og kan både bede folk vente og bede folk fatte sig i korthed og bede folk vente til en anden gang, hvis tiden eller kvoten er løbet ud! Her må man også under hele mødet være i åbenhed mod Gud for at fornemme, hvad han vil nu.

Tungetale

For en tilbunds gående redegørelse for tungetale: se www.nadegaver.dk under tungetale.

Her er der tale om den form for tungetale, der består af et for alle mennesker uforståeligt sprog. Det går uden om forstanden (1 Kor 14,1-25). Primært er tungetalen givet til personlig opbyggelse for den enkelte kristne privat: i stilheden alene sammen med Gud kan man på denne måde lade Helligånden føre ordet og lade mig bede på et sprog, jeg ikke forstår, men som alligevel hjælper mig til at udøse mit hjerte for Gud og være sammen med ham. Han træder til dér, hvor mine egne ord slipper op. Paulus er meget glad for denne gave - til privat brug (v 18) - men når de andre hører på det, er det anderledes (v 19): Hvis en sådan tungetale siges højt, vil ingen forstå noget af det og derfor ikke opbygges.

Tolkning

Derfor skal det tolkes/oversættes, hvis det skal siges højt. Enten kan den tungetalende selv tolke det (1 Kor 14,13) eller også får en anden gaven til det (1 Kor 14,26). Erfaringen viser, at tolkningen kan være af forskellig art: nogle gange er det en ord-til-ord oversættelse, som hvis man oversatte en engelsk sætning til dansk. Andre gange er det brudstykker af tungetalen, der oversættes og viser "tonen" i den (lovsang, bøn, formaning). Andre gange er det helhedsbudskabet i den udtrykt gennem et billede eller en enkelt sætning.

Nogle steder tillader man ikke en tungetale, før der er én der har forsikret, at han/hun vil tolke den. Således kan man måske forstå 1 Kor 14,27: "Der skal være én til at tolke det." Altså: én person skal stå for al tolkningen til dette møde. Det kan dog også forstås anderledes: der kan kun være én sand tolkning til en tungetale, der må ikke fremkomme flere modstridende tolkninger. Hvis én person skulle være den eneste, der måtte tolke - hvad

så, hvis den tungetalende selv kan tolke? Eller hvis der er to tungetalende, der selv kan tolke?

Den mest brugte måde at gribe dette an på i vore sammenhænge er at lade den tungetalende fremføre sin tungetale, og derefter spørger mødelederen, om nogen har tolkningen. Har ingen det umiddelbart, kan mødelederen bede Gud give en tolkning. Man kan så vente i stilhed indtil dette sker (men det kan blive en lang, mærkelig periode) - eller lade mødet gå videre og så optage tolkningen, når den kommer. Kommer den ikke i løbet af mødet, må man slutte uden. Bagefter kan man tale med den tungetalende om, at det åbenbart ikke lykkedes i aften. Enten skulle tungetalen ikke have været fremført, eller også kom Gud ikke igennem hos den, der skulle have haft tolkningen. Men under alle omstændigheder er det nok bedst, hvis vedkommende venter lidt med at komme med en tungetale - måske er det hele så klar til den tid.

Ligesom med profetier nævner Paulus her en kvote (1 Kor 14,27 - se under kvote).

Én ad gangen

1 Kor 14,27: én ad gangen skal tale i tunger. Her er altså ikke plads til at mange (eller måske det meste af forsamlingen) taler i tunger i munden på hinanden. Dette er jo også komplet umuligt at tolke, og derfor kan det aldrig blive opbyggeligt.

Sang i ånden

1 Kor 14,15 er blevet brugt som belæg for en anden nådegave, nemlig "sang i Ånden". Det skulle være en særlig gave, som alle skulle kunne få. Typisk udfolder den sig i et lovsangsforløb, hvor musikken holder op med at spille sange og i stedet spiller noget melodisk akkord-spil, hvorunder folk kan stå og "synge i ånden": en tilbedelsessang uden meningsfyldte sætninger. Man synger enten på en enkelt stavelse (fx "na") eller et enkelt ord (fx "abba"), eller man synger på nogle lyde, der minder om tungetale-sprog.

Dels tror jeg slet ikke, at Paulus skriver om den slags her - ud fra sammenhængen går det mere på at bede/synge med forstanden (altså det vi forstår ved almindelig bøn og sang) eller at bede/synge med ånden: altså tungetale. Tungetale kan både ske i almindelig taleform og i sangform (ligesom tolkningen også kan komme i sangform). Det, Paulus skriver om, er

simpelthen tungetale i sangform - og den skal tolkes som al anden tungetale, der fremføres, så man hører den til et møde.

Fænomenet "sang i ånden" kan for nogen være rigtig opbyggelig - men det er ikke en nådegave, det er simpelthen en særlig måde at tilbede Gud på, og som alle med lidt tone i livet kan benytte sig af. Derfor er det o.k. at alle "synger i ånden" på én gang - for det er ikke tungetale eller en dermed beslægtet nådegave, der kræver tolkning.

Vidnesbyrd

Sådan som vi bruger ordet "vidnesbyrd" til et sang- og vidnemøde bruges ordet ikke i NT. Men derfor er sagen der alligevel: mennesker fortæller, hvad de personligt har oplevet sammen med Gud. Og det må vi selvfølgelig også give plads til, når vi samles for at opbygge hinanden. Det kan være godt at opmuntre til vidnesbyrd - og måske også undervise lidt om, hvad et "vidnesbyrd" kan være. Nogen opfatter det således, at man kun kan aflægge et "vidnesbyrd", hvis man har oplevet noget usædvanlig mirakuløst: en helbredelse, fundet nogle tabte bilnøgler på en helt umulig måde, osv. Men et "vidnesbyrd" kan være mange ting. Det at turde stille sig op og fortælle, hvad man kæmper med for tiden - og måske samtidig bede om forbøn for det - kan være et stort vidnesbyrd til opbyggelse for andre: "Tænk - så er jeg ikke den eneste, der har noget at slås med! Så er der måske også håb for mig!" Hvis alle "vidnesbyrd" kun er "solstrålehistorier" kan det - uden at ville det - give forsamlingen det indtryk, at som kristen oplever man altid solstrålehistorier, og ellers er der i hvert fald noget galt med ens kristenliv. Den bedste opmuntring til at få vidnesbyrd om de svære ting i livet frem er måske, hvis mødelederen kommer med et fra sit eget liv ☺.

Især vidnesbyrd kan hos visse personer blive meget detaljerede og dermed lange. Og her kan mødelederen blive nødt til på et tidspunkt at sige "Tak for dit vidnesbyrd. Det var godt at høre. Nu vil vi synge nummer ...." eller noget i den stil.

Hvis det ofte bliver et problem for en enkelt person i forsamlingen, kan en god og kærlig snak med vedkommende på tomandshånd ofte give en god vejledning.

Forbøn

At Bibelen opfordrer os til at bede for andre og til at bede om forbøn, er klart. Men hvordan skal det gøres i forbindelse med møder? Under ”ordet frit” kan man som nævnt fremlægge et bedeemne. Her er det godt at prøve at undgå at være indforstået. De fleste i lokalet véd måske godt, at Gurli er min storesøster, og at hun er indlagt med rygsmerter. Men nogen véd det måske ikke - så hvis Gurlis lillesøster beder om forbøn for Gurli, som lægerne stadig ikke kan finde ud af, hvad de skal gøre ved, kan mødelederen lige kort tilføje en forklaring, fx: ”Tak for det Britta. Vi vil gerne bede for Gurli, der ligger på hospitalet i .... med store smerter i ryggen...”

At fremlægge et bedeemne for hele forsamlingen kan have både fordele og ulemper. Fordelene kan være, at mange nu véd det og kan bede for det. Og det bliver klart for alle, at man godt må bede om forbøn. Ulemperne kan være, at man jo ikke véd, om nogen rent faktisk beder, og en anden ulempe kan være det, at nu er det spredt ud for alle vinde: hele forsamlingen véd det.

Nogen kan have behov for en forbøn, hvor man er sikker på, at der nu bliver bedt for mig, og hvor det kun er den person, der beder for mig, der kender problemet. Mange steder har man til nogle møder et tilbud om forbøn. Det kan være under kaffen eller efter mødet, eller mens der er en lovsangsafdeling. Ofte foregår det i et andet rum, hvor en eller to forbedere sidder og vil bede for mig - og også tage en lille snak omkring problemet, hvis jeg har brug for det.

En del steder sidder der to forbedere sammen - andre steder sidder der én. Fordelen ved to kan være, at to hjerter lytter bedre end ét: under forbøn kan den, der beder, få en særlig vished fra Gud om, hvad der præcist skal bedes for. Og er der to forbedere, har Gud to muligheder for at komme igennem med det. En god ide kan også være, at de to er mand og kvinde, så den, der søger forbøn, altid møder én af sit eget køn.

Men forbøn kan udmærket også tilbydes, hvor der kun er én forbeder.

Alle forbedere bør være opmærksomme på at de ikke bare er ”bønsautomater”, der beder for det, der lægges frem. Det er ofte vigtigt forsigtigt at spørge mere ind til problemet og eventuelt tage en hel samtale med vedkommende, enten her og nu eller senere. Se mere om forbøn på www.nådegaver.dk under ”forbeder”.

Sjælesorg

Der kan også være behov for en decideret sjælesørgerisk samtale i forbindelse med et møde. Nogle gange kan det være, at taleren er indstillet på at blive lidt efter mødet, hvis der er brug for en snak. Dette kan mødelederen gøre opmærksom på. Andre gange kan det være, at man - samtidig med at der er et tilbud om forbøn - har et tilbud om at tale med en person i et særskilt rum. Mange oplever, at de har svært ved at finde ud af, hvem de eventuelt skulle opsøge, hvis de har brug for en snak om de dybere ting i livet. Her kan sådanne tilbud blive vedkommendes chance for at få hjælp. Se mere på www.nadegaver.dk under "sjælesørger".

11. Nådegaven til at lave kaffe

Det må altid være en vigtig sag for samfundets ledelse at prøve at få folk placeret i de tjenester, de har nådegaver til (få hjælp til dette på www.nadegaver.dk). Det gælder samtlige de funktioner, vi har nævnt indtil nu.

Men: ”nådegaven til at lave kaffe” - findes den? Tja - der findes en nådegave til praktisk tjeneste i menigheden - se nærmere på www.nadegaver.dk under ”at hjælpe”. På den ene side kan vi alle skiftes til at stå for borddækning, kaffe og opvask og så kræves der ikke særlig nådegave til det. På den anden side kan én eller flere i menigheden have nådegave til at øve praktisk hjælp, og så kan vedkommende fx fast stå for det med at sørge for de nødvendige ting til det sociale samvær omkring kopperne. Hvad enten opgaven løses af mange eller af få, ligger der måske nogle udfordringer, som ikke alle er opmærksomme på. Det kan nemlig betyde meget for stemningen og oplevelsen af fællesskabet, hvis der gøres lidt ekstra ud af ”kaffen” - hvis fx der er pynt på bordet eller det, der skal på tallerknerne er anderledes end det plejer. Måske ligger der nogle gange små sedler under tallerknerne, der indikerer små opgaver ved slutningen af mødet - eller retten til at foreslå en sang. Måske er bordpynten udformet efter aftenens tema (og dette gør mødelederen opmærksom på). Denne diskrete kreativitet kan gøre en stor forskel og være med til at skabe glæde og åbenhed til et møde.

Og så er der de praktiske hensyn: har nogle brug for særlige hensyn (varmt vand til at fortynde kaffen, sukkerfrit eller glutenfrit kage/brød osv).

Nogle vil sikkert elske en lagkagefest i ny og næ. Andre vil glædes, hvis der er frugt på bordet en aften osv.

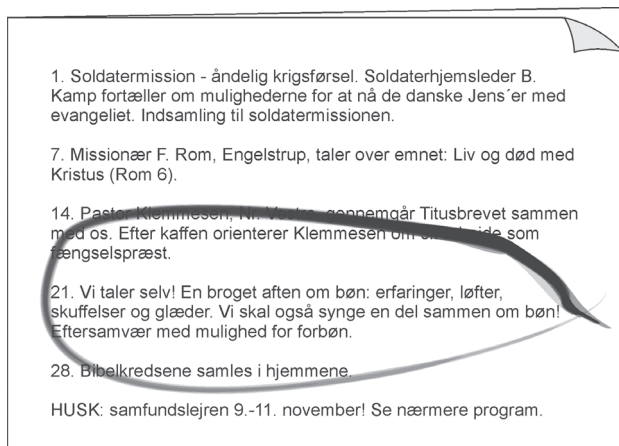
12. Talerfri møder

Flere fordele

Indtil nu er jeg gået ud fra, at der oftest er en taler udefra, der forkynder/underviser. Dette vil også være at foretrække til mange af møderne, for at folk med nådegaver til dét rækker os Guds ord.

Men undertiden kan det være en god variation at have et ”talerfrit” møde. Hvad kan man så bygge sådan et møde op omkring? Inden jeg kommer med konkrete forslag, skal jeg lige understrege fordelene ved talerfri møder:

- der spares på nogle andre ressourcer: taleren får fri den aften, jeres kasserer får fri fra at betale kørepenge.
- det giver variation i årets række af møder.
- det udfordrer os endnu mere til selv at komme på banen og formulere os og udtrykke vores tro i praksis.

Ved ”talerfri” møder taler vi selv! Det udfordrer alle på en lidt anden måde end ved de møder, hvor der er en ”taler”. Endvidere kan man bruge disse møder som de fleksible møder: når der ikke skal aftales med en taler i god tid, kan man her tage aktuelle ting op med forholdsvis kort varsel.

”Den sang kan jeg li”-aften

Mødelederen har på forhånd spurgt nogle stykker i flokken om at finde en sang, de gerne vil have sunget, og som de gerne vil knytte nogle kommentarer til. Indledningen kan være lidt lang den aften og ellers består forkyndelsen af disse sange plus kommentarerne til dem (der ofte bliver til vidnesbyrd, man senere kan huske, hver gang man synger den pågældende sang). Dette kan også krydres med, at én måske sætter sig ind i den pågældende sangskrivners liv og fortæller noget om det i forbindelse med sangen (eller måske flere sange af samme forfatter).

Sociale tiltag

Et møde kan have det sociale fællesskab i fokus. Man foretager sig noget sammen, der gerne skulle gavne fællesskabet, så folk føler sig mere trygge og åbne i det. Her må man gå ud fra de pågældende personers behov. I nogle grupper vil et bilorienteringsløb være alle tiders. I andre er det en havevandring med efterfølgende kaffe. Spørg folk, hvad de vil være med på, og arranger ud fra det.

Filmaften

Rigtig mange af gennemsnitsdeltagerne ved et møde bruger en del af deres tid foran en tv-skærm. En aften, hvor man ser en god film sammen og snakker om den bagefter, kan blive en meget opbyggelig aften. Dels taler film ofte til følelserne og mange af os har brug for, at vore følelser også bliver tilgodeset. Dels kan dét at snakke sammen om en konkret film hjælpe os til generelt at tænke bevidst og kritisk, når vi ser alle mulige andre ting på tv. Og en filmaften er ofte god at invitere nye med til.

Få inspiration på www.lohsemovie.dk. Du kan også læse anmeldelser på www.filmogtro.dk. Ved indgangen kan folk fx få udleveret en billet med filmens navn på den ene side og to spørgsmål til overvejelse på den anden side. Ved fremvisning af billetten kan folk måske få udleveret et krus cola og et krus popcorn (alt efter aldersgruppe ☺).

Efter filmen kan man vælge at tage en fælles drøftelse om spørgsmålene på bagsiden af billetten eller mødelederen kan vælge, at spørgsmålene kun er til egen overvejelse. Det kan også afhænge af filmens længde. Slut evt. af med at fortælle om film & tro, som er et godt redskab, hvis man har brug for et emne til en film derhjemme og gerne vil have en kristen synsvinkel med i overvejelserne.

Man kan også tage et længere forløb, fx et Luther-tema over to aftner.

1. aften: Se filmen "Luther". (med filmlicens gennem CVLI kan filmen vises offentligt).

2. aften: Invitér en person, der har sat sig ind i Luther og hans liv. Bøgerne "Luther og hans verden" og "Luther med egne ord" er oplagte til efterfølgende studie.

Angående copyright mm - se www.CVLI.dk

Mere om mediebrug: www.klf.dk

Bogaften

Man kan bygge et møde op omkring en bog. Ikke at alle skal have læst bogen (det får de sikkert lyst til bagefter) - men de, der medvirker, har naturligvis. Nogle eksempler:

Aften om tro og tvivl

Læs et kapitel fra bogen "Aldrig uden håb": Fx Håb når jeg finder det svært at tro. Kapitlet omhandler Apostlen Thomas og tager udgangspunkt i Joh 20, 19-31. Fordel folk i grupper ved borde. Server kaffe og giv folk tid til at snakke inden programmet forsætter.

I bogen findes der 10 spørgsmål til kapitlet. Nogle spørgsmål er meget personlige. Mødelederen udvælger nogle af spørgsmålene, som han/hun synes passer til målgruppen. Efter 15 - 20 min. deler mødelederen spørgsmålene ud, og der er mulighed for at snakke om spørgsmålene i grupperne.

Tjenesteaften

Man finder 3-4 personer fra samfundet, som hver kommer med et lille dryp fra bogen "En lille håndbog i forvaltning". Dette møde kan så komme til at handle om den konkrete tjeneste i samfundet - gerne med god tid til debat, fx med udgangspunkt i spørgsmålene bagerst i bogen.

Samme koncept kan bruges for de tre andre bøger fra lederkonferencen 2006: "Fordi orkanen kommer"; "Vær lystig i Kristus"; "Er der nogen, der vil lege med mig".

Anderledes aften om ydre mission

Vi taler meget om, hvad vi kan give til Afrika, men kan Afrika give noget til os? Tre personer holder et kort oplæg ud fra en artikel i bogen ”Tanzanias mange ansigter” og formulerer nogle spørgsmål ud fra overskriften (Kan Afrika give noget til os?).

Artiklerne kunne være: Unges livssyn, Alderdommens ansigt, Fra grøftekant til rigtig seng.

Bruge traditioner fra Tanzania i løbet af aftenen. Skal der serveres kaffe eller kunne det være noget helt andet. Hvad gør tanzanianere???

Gudsbillede

Skriv i programmet at alle, som møder frem, helst skal medbringe et foto fra deres barndom af deres far eller mor. Evt. i en bestemt situation, som de kan huske. Deltageren behøver ikke at vise billedet til andre.

Alle deltagere skal begynde med at skrive, hvordan de oplevede hhv. deres far eller mor på det tidspunkt billedet blev taget (eller ud fra en konkret situation, de kan huske). Ikke alle vil kunne huske situationen, men måske kan man se noget ud fra billedet.

Mødelederen læser kap. 1 i ”Da skal jeg kende”. Kapitlet hedder ”Barnlig tro” og tager fat i vores billede af Gud.

Deltageren skal nu overveje, om det billede, de havde af deres far eller mor dengang, billedet blev taget, har forandret sig til i dag.

Hvilket billede er mest rigtigt?

Hvordan er mit billede af Gud?

Har det ændret sig i forhold til dengang, jeg var barn?

Passer mit billede af Gud til det billede, vi kan læse om i Bibelen?

Diskuter spørgsmålene i små grupper. Det skal være helt frivilligt, hvor meget man vil fortælle som sig selv i gruppen.

Israel

Læs og diskuter en artikel fra ”Hvert sekund tæller”.

Opstil dilemmaer – få evt. en person, der har boet i Israel, til at formulere spørgsmål.

Afslut aftenen med en andagt fra ”30 skridt på vejen”.

”Degnemøde”

Ligesom man fx på Færøerne på de mere ufremkommelige steder kan holde en ”degnegudstjeneste”, hvor forkyndelsen er, at en person (fx degnen) læser en prædiken op, således kan man også holde et møde, hvor forkyndelsen er, at én læser en prædiken op - fx til den kommende søndags tekst. Hvis personen har læst den igennem på forhånd, kan det gøres ret levende.

Lohse har fx prædikener af Henrik Højlund, Flemming Baatz Kristensen og Frede Møller.

Under kaffen kan man diskutere teksten.

IMT-aften

Indre Missions Tidende bringer mange korte artikler om aktuelle emner. Man kunne fx en gang om året sætte en IMT-aften af, hvor en gruppe så på forhånd udvalgte en eller to aktuelle artikler fra IMT og kopierede dem.

Optakt til påske

Brug afsnit fra ”Se hvor nu Jesus træder” eller ”Han valgte naglerne”.

Enten til meditation og/eller til samtale i grupper. Syng nogle velvalgte påskesalmer og -sange.

Katekismus

Det gode gamle katekismus-stof, der i generationer var basisviden for alle kristne i Danmark, er nu kommet i en opdateret udgave i flere variationer. Lav en serie aftener, hvor I gennemgår dele af materialet bid for bid: en eller flere har forberedt sig på at lede gennemgangen og ellers arbejder alle med. Se det hele på www.katekismusprojekt.dk, hvorfra meget kan downloades uden videre!

13. Udadvendte møder

De fleste af vore møder holdes for at vi, der plejer at komme, kan få noget ud af det. Selvfølgelig kan man altid invitere nogen med, der ikke plejer at komme - men møderne er primært ”indadvendte”.

Mange steder har man gode erfaringer med at afholde nogle møder, der som målgruppe har dem, der ikke plejer at komme, altså ”udadvendte møder”.

Missionsuge

Før i tiden havde man ofte en række udadvendte møder lige efter hinanden, hvor man inviterede bredt. Mange har fået et vigtigt skub i retning af det kristne fællesskab og Kristus gennem disse møder. Men mange steder synes tiden at være blevet en anden: der kommer meget få ”nye” til disse møder.

Tag en ven med

Derimod oplever mange gode resultater ved med jævne mellemrum at afholde ét møde, der er specielt udadvendt. Nogle kalder det en ”Matthæusaften”, nogle kalder det en ”Tanke og tro-aften” - navnet er ikke vigtigt. Men det er indholdet og formen. Disse møder er lagt an på, at dem, der plejer at komme, inviterer deres venner og bekendte (annoncer i ugeavisen giver kun i få tilfælde resultater, de fleste danskere i dag kommer kun, hvis de får en personlig invitation fra én, de kender og kan følges med). Disse møder kan udformes meget forskelligt, men her er nogle erfaringer:

Det er godt at satse på flere elementer i forkyndelsen. Det hele må ikke stå eller falde med ”taleren” (hvis man da overhovedet har en sådan den aften). Det er godt med flere indslag: drama, vidnesbyrd, samtale ved bordene, filmklip, korsang osv. Der lægges ofte flere kræfter i forberedelsen af disse møder end af møder i almindelighed.

Relevant og åbent

Forkyndelsen skal være relevant for ”de nye”. Emnet skal være noget, der umiddelbart siger dem noget - et eller andet de føler, der er relevant, eller som er oppe i tiden.

Selve formuleringerne aften igennem skal naturligvis ikke være alt for indforstået - forklar, hvad vi gør, og hvorfor vi gør det (hvis man fx synger til bords, eller beder højt). På den anden side: hvis jeg kom med for første gang i en golfklub, ville det ikke genere mig, at der blev brugt fagudtryk, jeg endnu ikke forstod. Hvis jeg skulle overveje at komme igen i klubben, så ville jeg se efter:

- er klubmedlemmerne glade for at være her? (for så kunne jeg måske også blive det - ser de ud til kun at komme af pligt, skal jeg ikke nyde noget);

- er det et fællesskab, der ønsker at have mig med (oplever jeg venlighed og åbenhed?);

- virker det, de foretager sig, spændende eller på anden måde attraktivt for mig?

Så: det er ikke en katastrofe, at de nye ikke forstår alt, bare de får en god oplevelse.

Når man fx skal snakke sammen ved bordene, er det afgørende at spørgsmålene er formuleret sådan, at alle kan snakke med - ikke kun de Bibelstærke. Altså ikke et spørgsmål som: ”Hvor i Bibelen er der hjælp at finde, når du er angst?”, men: ”Hvornår oplever du angst? Hvad gør du ved det?” (og så kan en kristen ved bordet eventuelt svare at hun/han personligt bruger Guds ord imod angsten, det er jo helt o.k. - så længe den måske endnu ikke kristne kan svare relevant ud fra sin egen hverdag).

Stor gevinst

Det kan lyde så voldsomt med alle de mange kræfter, der skal investeres i sådan et møde. Men:

- Det er vigtigt at konstatere, at disse møder altid er til rigtig stor glæde og opbyggelse for dem, der plejer at komme! Så der er altså en stor gevinst ved denne investering - både for dem, der plejer at komme og for de nye!

- Der kan ofte trækkes på nogle personer i samfundet, der ikke normalt trækker det store læs ved møderne.

Hvis man vil gøre noget ud af drama eller et PowerPoint-show eller borddækningen eller serveringen eller en løbeseddel omkring mødet - så kan man ofte få flere hænder i sving.

- Det behøver ikke være det store show. Man kan godt lave et åbent og afvekslende, spændende møde uden at have de voldsomme kræfter til rådighed.

Ideer

Kun fantasien sætter grænser! Her er nogle eksempler.

Engle

Op mod jul kan man lave en aften om engle - det optager mange folk. Få en eller flere i samfundet til at sætte sig lidt ind i emnet, så de kan komme med små indlæg om engle (de kan fx læse ”Engle - Guds hemmelige sendebud” af Billy Graham (Lohse)). Hav skabeloner og karton, så alle kan klippe/skære engle under kaffen - inviter gerne folk til selv at komme med deres egne juleengle, så vi andre kan se dem.

Syng om engle den aften - folk kender gerne disse julesange! Få under alle omstændigheder sagt noget om, at Gud regerer i den åndelige dimension, og at engle er virkelige - hele året rundt!

En god samvittighed

Få en taler til at holde en kort og klar forkyndelse om kristendommens tilbud om at få en god samvittighed. Lav et dramastykke om én, der nemt får dårlig samvittighed og én, der tager alting mere let (gerne lidt humoristisk). Snak ved bordene om det med samvittigheden. Syng måske ikke så meget - dem udefra vil jo typisk ikke kende melodierne. Måske kan en hos jer synge en solo og sige lidt om teksten?

Hjælp - vi har børn!

Et møde med en lidt snæver målgruppe: børnefamilier. Løbesedlen kan ridse nogle af de aktuelle udfordringer ved at være forælder i dagens Danmark op - og sige, at disse emner tages op den aften, og der vil blive søgt efter mulige svar i kristendommen.

Begynd måske aftenen med at snakke sammen ved bordene om de glæder og sorger og udfordringer der er ved at have børn i dag.

Få en eller flere til at komme med et kort oplæg om, hvad Bibelen har at sige (og ikke at sige) om noget af alt dette. Hav en åben debat i forsam-

lingen. Slut fx af med en andagt om at være barn hos den absolut bedste forælder: Gud.

Når livet gør ondt

Et møde om lidelse. Hvorfor er der det onde i verden? Hvorfor er der det onde i mit liv? Hvad kan jeg bruge Gud til i den sammenhæng?

Gerne nogle personlige vidnesbyrd om det med at have det svært - eller at kæmpe med tankerne omkring det onde i verden (hvis der medvirker folk, der er kendt i området, er det rigtig godt at skrive det på løbeseddel og plakat).

Måske indlede mødet med et powerpoint-show, der viser eksempler på det onde i verden (fotos af den slags findes desværre meget let på nettet).

Måske et drama, hvor én udtrykker sin kamp med at prøve at forstå alt det her med det onde i verden - og derefter kan man ved bordene snakke sammen om det. En central forkyndelse (kort og klar) kunne bl.a. inddrage sangen "Ikke en spurv til jorden", som man synger - eller den synges for os af en eller flere.

14. Andre møder

Vi har næsten udelukkende set på de møder, vi afholder for vores lokale gruppe. Men til den samlede ”kostplan” hører også andre typer møder: de mindre og de større.

Den lille gruppe

Ofte mødes dem, der kommer til mødet, også i mindre grupper: bibelkreds, bedekreds, studiekredse, smågrupper (se www.smaagrupper.dk) eller lignende. Denne aktivitet vedkommer ikke denne bogs emne så meget, udover de muligheder der er for samspil mellem disse små møder og det almindelige møde. Hvis alle bibelkredse følger det samme stof, kan man de sidste to gange, den lille gruppe samles, inden et møde om dåben have fået tilsendt tekster fra underviseren, så man kan læse og samtale omkring centrale dåbs-tekster i Bibelen. På den måde er man langt bedre forberedt på at modtage undervisningen - og har de relevante spørgsmål klar til underviseren.

Endvidere kan de enkelte små grupper have en turnus omkring afviklingen af de almindelige møder: nogle steder står grupperne på skift for de mange praktiske ting omkring et møde - og måske også mødeledelsen. Endvidere kan en sådan gruppe måske stå for et talerfrit møde.

De store møder

Mange kirkevækstfolk har talt om vigtigheden af at mødes i flere størrelser: den helt lille gruppe med mulighed for stor fortrolighed (fx bibelkredsen), den almindelige gruppe (gudstjeneste og almindelige møder) og festforsamlingen, hvor vi nyder at være mange sammen og have et ekstra godt program, fordi der er flere ressourcer til det. Disse ”festforsamlinger” er fx IMUs Event og Indre Missions Årsmøde på landsplan - men det er jo kun én gang om året. JesusFest er også et eksempel på et stort møde. På lokalt plan kan et kredsarrangement fungere som en festforsamling, hvor man er mange sammen, og hvor man har ressourcer til lidt ekstra (en taler, der ellers er svær at få/dyr at betale; et stort kor, en kunstudstilling osv). Jeg véd godt, at kredsarrangementerne nogle steder ikke har den store tilslutning

- men måske kunne det ændres, hvis man helt bevidst satsede på, at det er en festforsamling med streg under ”fest” ?

De lange møder

Vi har lige været inde omkring det, men det fortjener at blive understreget, at der er mange fordele ved undertiden at holde længere møder. Man kan samles en hel lørdag til undervisning (hvor man får et mere samlet forløb, end hvis den samme undervisning lå på tre aftenmøder) - med fællesspisning og hygge undervejs. Fællesspisning kan også i sig selv være et møde, der kan udfylde mange vigtige sociale funktioner. Man kan have den årlig ”lejr”, hvor man er af sted en weekend med samvær for alle aldersgrupper. Det styrker fællesskabet rigtig meget - og det giver samtidig mulighed for de mere sammenhængende undervisningsforløb. Det er altid en fordel i god tid at ”varme op” under forventningerne til disse lange møder ved at komme med små ”reklameindslag” under de almindelige møder.

Man kan også satse mest på fællesskabet og gøre ”lejren” til en fælles tur til Norge eller Østrig med ferieoplevelser kombineret med andagter/bibeltimer og måske besøge en lokal menighed?

Blandt IMU’ere er det ofte et hit at have fælles overnatning fx i missionshuset - måske endda bo der en hel uge, og gå i skole/på arbejde derfra og så have måltiderne og andet samvær fælles.

